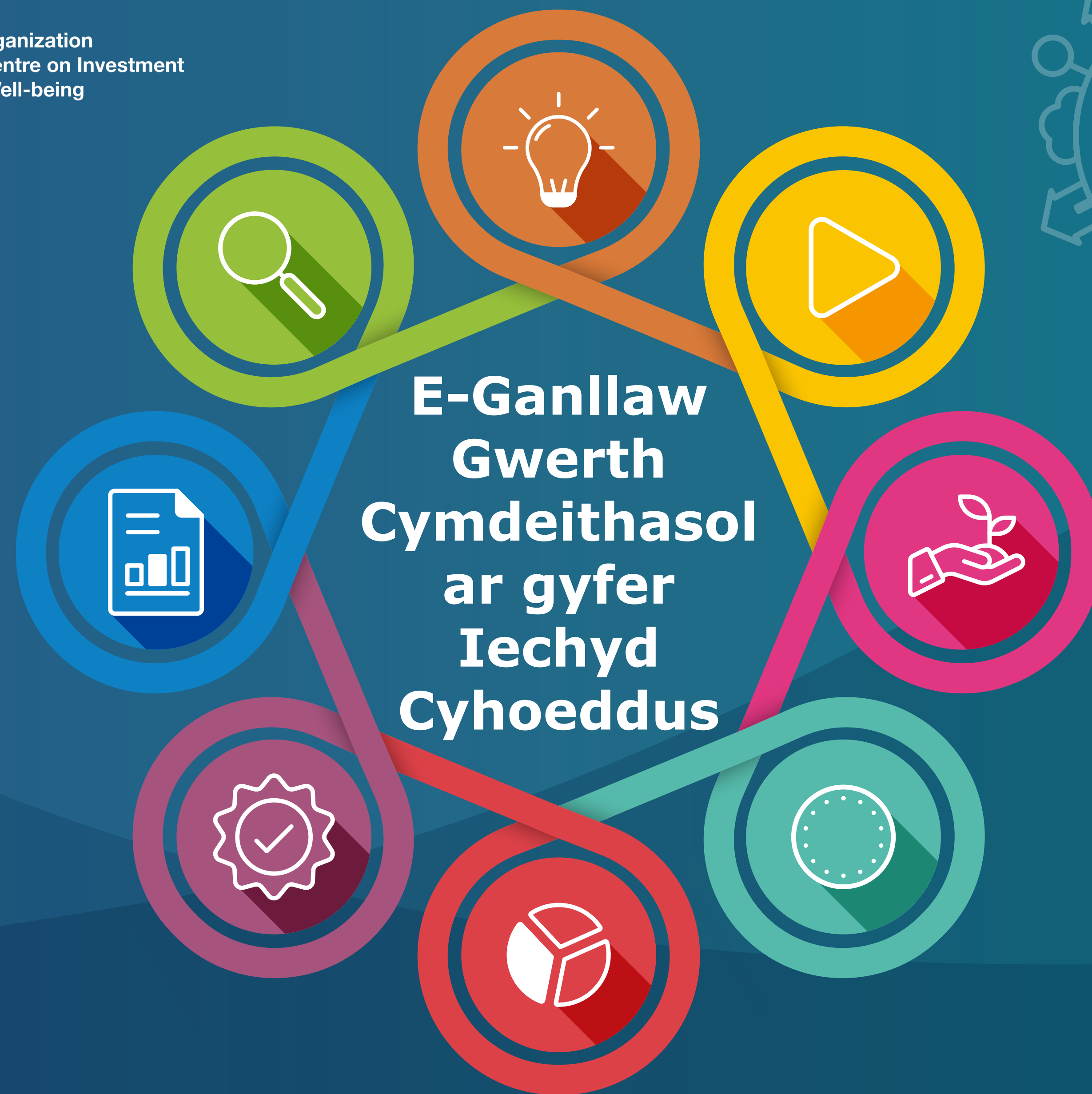

Awduron

Andrew Cotter-Roberts

Pennaeth Ymchwil a Mewnwelediad

Grasshopper, y Deyrnas Unedig

Anna Stielke

Uwch Swyddog Tystiolaeth a Pholisi Rhyngwladol

Polisi ac Iechyd Rhyngwladol, Iechyd Cyhoeddus Cymru, Cymru, y Deyrnas Unedig

Cathy Madge

Uwch Reolwr Rhaglen

Polisi ac Iechyd Rhyngwladol, Iechyd Cyhoeddus Cymru, Cymru, y Deyrnas Unedig

Mariana Dyakova

Ymgynghorydd mewn Meddygaeth Iechyd Cyhoeddus ac Arweinydd yr Economi Llesiant, Dirprwy Gyfarwyddwr a Phennaeth Iechyd Rhyngwladol

Polisi ac Iechyd Rhyngwladol, Iechyd Cyhoeddus Cymru, Cymru, y Deyrnas Unedig

Canolfan Gydweithredol Sefydliad Iechyd y Byd ar Fuddsoddi ar gyfer Iechyd a Llesiant, Iechyd Cyhoeddus Cymru

Cydnabyddiaethau

Diolch yn fawr i’n cydweithwyr o’r Polisi ac Iechyd Rhyngwladol, Canolfan Gydweithredol Sefydliad Iechyd y Byd ar Fuddsoddi ar gyfer Iechyd a Llesiant yn Iechyd Cyhoeddus Cymru a ddarparodd gyngor arbenigol, gwybodaeth a chymorth parhaus ar gyfer datblygu’r E-ganllaw Gwerth Cymdeithasol hwn. Yn enwedig Joanna Davies, Anna Howells, Victoria Stanford, Kathryn Ashton, Brendan Collins a Jordan Williams.

Rydym yn ddiolchgar i’n partneriaid allanol a rhanddeiliaid am ddarparu cyngor ac adnoddau gwerthfawr, yn ogystal ag adolygu’r E-ganllaw Gwerth Cymdeithasol, yn enwedig Oliver Kempton a Graham Randles.

Diolch yn fawr i Grasshopper Communications am ddrafftio a dylunio’r E-ganllaw ar y cyd, yn enwedig Lewys Webber, Lowri Bowden a Emily Williams.

Dyfyniadau a Awgrymir

Cotter-Roberts, A. Stielke, A. Madge, C. Dyakova, M. E-Ganllaw Gwerth Cymdeithasol ar gyfer Iechyd Cyhoeddus. Caerdydd: Y Gyfarwyddiaeth Polisi ac Iechyd Rhyngwladol, Canolfan Gydweithredol Sefydliad Iechyd y Byd ar Fuddsoddi ar gyfer Iechyd a Llesiant, Iechyd Cyhoeddus Cymru; 2025.

Geiriau allweddol

Gwerth Cymdeithasol

Enillion Cymdeithasol ar Fuddsoddiad

Iechyd Cyhoeddus

Dadansoddiad Cost-Budd Cymdeithasol

Buddsoddiad Teg

Economeg Iechyd

Economi Llesiant

Cyllid Cynaliadwy

Crynodeb Gweithredol

Mae Cymru, ymhlith ychydig o wledydd eraill yn fyd-eang, yn arwain y ffordd ac wedi ymrwymo i adeiladu economi a systemau cyhoeddus sydd:

- yn fwy cynaliadwy
- yn canolbwyntio ar yr unigolyn
- yn llewyrchus
- yn seiliedig ar dystiolaeth
- yn deg
- yn seiliedig ar werth
- yn wydn
- yn canolbwyntio ar lles

Mae hyn yn gofyn am ailfeddwl ac ail-ddylunio polisiâu, gwasanaethau a buddsoddiadau drwy optimeiddio dyrannu a dosbarthu adnoddau, sicrhau’r gwerth gorau am arian ac ar gyfer cymdeithas, a chymhwyso ymagweddau, dulliau, offer a thechnolegau arloesol.

Mae ymagwedd sy’n seiliedig ar Werth Cymdeithasol sy’n canolbwyntio ar yr unigolyn tuag at Iechyd Cyhoeddus (a’r system iechyd ehangach) yn hanfodol i hybu a gwella llesiant y boblogaeth, sy’n alluogwr ac yn sbardun allweddol i ffyniant i bawb.

Mae Enillion Cymdeithasol ar Fuddsoddiad (SROI) a Dadansoddiad Cost-Budd Cymdeithasol (SCBA) yn ddulliau o werthuso economaidd gyda lens gymdeithasol. Maent yn ymgorffori ystod gyfannol o ganlyniadau anodd eu gwerthuso, nad ydynt yn ymwneud â’r farchnad - gan gynnwys canlyniadau cymdeithasol, amgylcheddol ac economaidd ehangach.

Cynnwys

Rhagymadrodd

Mantais defnyddio'r dulliau hyn yw galluogi meddwl 'darlun mawr' mwy cyfannol sy'n seiliedig ar lesiant. Mae hyn yn arbennig o bwysig ar gyfer mynd i'r afael â heriau cynyddol yn gynaliadwy, gan sicrhau'r gwerth a'r effaith fwyaf posibl i bobl, cymunedau a chymdeithasau.

Mae'r E-Ganllaw Gwerth Cymdeithasol hwn ar gyfer Iechyd Cyhoeddus yn darparu map ffordd i weithwyr iechyd cyhoeddus proffesiynol ar ddefnyddio SROI a SCBA i werthuso ymyriadau, a hefyd yn helpu i arwain ar benderfyniadau gwariant a buddsoddi.

Mae SROI yn ddull a arweinir gan randdeiliaid ac mae'n arf hynod ddefnyddiol ar gyfer deall ymyriadau o safbwynt rhanddeiliaid. Mae'n cyd-fynd â rhaglen waith ehangach a arweinir gan Iechyd Cyhoeddus Cymru a'i Ganolfan Gydweithredol Sefydliad Iechyd y Byd ar Fuddsoddi ar gyfer Iechyd a Llesiant, gyda'r nod o gryfhau'r achos dros symud cyllidebau ac adnoddau i atal ac ymyriad cynnar. Mae hefyd yn cefnogi penderfynwyr allweddol a rhanddeiliaid eraill trwy ddarparu tystiolaeth, offer, a mewnwelediad ar allu a meithrin gallu.

Mae'r E-ganllaw hwn wedi'i anelu at y rheini sy'n dylunio, ariannu, cynllunio, cyflawni a gwerthuso gwasanaethau a rhaglenni iechyd cyhoeddus, megis (ond heb fod yn gyfyngedig i) weithwyr proffesiynol ac ymarferwyr iechyd cyhoeddus yng Nghymru a ledled y DU, yn ogystal â chyd-destunau iechyd perthnasol eraill yn rhyngwladol. Mae'n crynhoi nifer o adnoddau sy'n galluogi cynnal SROI neu SCBA, neu roi ei dystiolaeth ar gyfer gwneud penderfyniadau mewn cyd-destun.

 Mae adnoddau wedi'u nodi'n glir ar gyfer pob adran gydag eicon 'chwyddwydr'.

 Mae enghreifftiau wedi'u nodi ag eicon "llygad".

Ategir yr E-ganllaw hwn gan Gronfa Ddata Gwerth Cymdeithasol ac Efelychydd Iechyd Cyhoeddus Iechyd Cyhoeddus Cymru (1).

I wneud yn fawr o'r E-ganllaw hwn, dylai fod gan ddarllenwyr ddealltwriaeth sylfaenol o SROI a/neu SCBA, a thrin yr E-ganllaw fel un ddogfen gyfan.

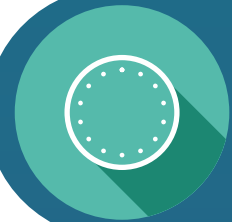
Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

Rhagymadrodd

Ffigur 1 Map E-Arweiniad Gwerth Cymdeithasol

Pennod	SCBA	SROI	Adnoddau Allweddol
 Cyn i Chi Ddechrau	Sefydlu'r Sefyllfa Bresennol		Fframwaith PICO Cronfa Ddata Costau Uned GMCA Cronfa Ddata Costau Uned PSSRU
 SROI a SCBA	Diffinio Newidiadau Arfaethedig	Canlyniadau Map	Model Theori Newid ICC
 Gwerthfawrogi Canlyniadau	Pennu Gwerth Buddiannau	Canlyniadau Tystiolaeth a Gwerth	Banciau Gwerth Cymdeithasol HACT Cronfa Ddata Costau Uned GMCA Cronfa Ddata Costau Uned PSSRU Offer EUROQOL
 Sefydlu Costau		Sefydlu Effaith	SWEMWBS HACT Offer EUROQOL
 Sicrwydd Ansawdd	Cyfrifwch y Gymhareb	Cyfrifwch y Gymhareb	Canllaw ISV Canllaw GMCA
 Adrodd	Adroddiad Canfyddiadau		Ysgol Dystiolaeth Graddfa Wyddonol Maryland

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

Rhagymadrodd

Pam mae angen ymagweddau â ffocws cymdeithasol arnom ar gyfer gwneud penderfyniadau a blaenoriaethu cyllid

Mae'r adran hon yn amlinellu pam mae sicrhau gwerth cymdeithasol yn hanfodol i gefnogi dyraniad adnoddau effeithiol ym maes iechyd cyhoeddus ac mae'n amlinellu methodolegau economaidd iechyd sy'n helpu i gyflawni'r nod hwn.

Mae angen gweithredu ar frys i fynd i'r afael â'r heriau iechyd, annhegwch, economaidd a phlaned cynyddol sy'n bygwth llesiant cenedlaethau'r presennol a'r dyfodol (2). Fodd bynnag, mae cyfyngiadau cyllidebol ac adnoddau eraill yn ei gwneud yn fwyfwy anodd cyflawni ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol. Dylid dyrannu adnoddau yn deg ac yn gynaliadwy – gan gydnabod yr effaith gymdeithasol, amgylcheddol ac economaidd ehangach.

Mae cydnabyddiaeth gynyddol bod angen i gyrff iechyd cyhoeddus adeiladu ar y dull gwerth-am-arian traddodiadol a symud ymlaen ohono a chanfod ffyrdd o gasglu, mesur a dangos ystod lawn yr effeithiau y maent yn eu creu a'u gwerth cysylltiedig (3).

Mae hyn yn golygu mesur canlyniadau cymdeithasol, amgylcheddol ac economaidd – y cyfeirir ato'n gyffredin fel y dull llinell waelod driphlyg. Heb hyn, mae perygl o ddatblygu canlyniadau llai cynaliadwy i bobl a chymunedau a chymhwyso dehongliad culach o werth ehangach iechyd cyhoeddus.

Adnodd

Offeryn defnyddiol i lywio'r gwaith o flaenoriaethu cyllidebau a buddsoddiadau yw Canllaw Buddsoddi Iechyd Cyhoeddus Cymru (4) – canllaw cam wrth gam sy'n cefnogi cyflwyno'r achos dros fuddsoddi mewn iechyd, atal dadfuddsoddi mewn iechyd, a chefnogi prif ffrydio buddsoddiad traws-sector i fynd i'r afael â phenderfynyddion ehangach iechyd.

Mae 'gwerth cymdeithasol' yn cynrychioli'r gwerth cyfannol ehangach sy'n cael ei greu i gymdeithas a'r amgylchedd y mae sefydliadau'n ei greu trwy eu gweithrediadau o ddydd i ddydd (5). Gellir ei ystyried hefyd fel y meintoliad (buddiol) y mae pobl yn ei brofi yn eu bywydau (6).

Mae SROI a SCBA yn ddulliau sy'n ymrwymo i ddarparu cynrychiolaeth ehangach a mesur gwerth trwy lens economeg trwy neilltuo gwerthoedd ariannol i ganlyniadau nad oes ganddynt fecanweithiau pris (7).

Yn ogystal, mae SROI yn ddull cyfranogol sy'n canolbwyntio ar bersectif rhanddeiliaid. Mae deall persectif cymuned leol, cyfranogwr neu randdeiliaid yn allweddol i ddeall gwerth cymdeithasol.

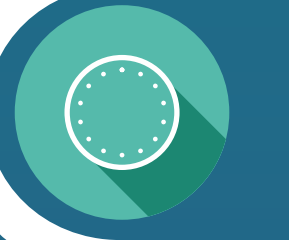
Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

Rhagymadrodd

Pam mae arnom angen E-Ganllaw Gwerth Cymdeithasol ar gyfer Iechyd Cyhoeddus

Mae'r adran hon yn amlinellu'r angen am E-ganllaw gwerth cymdeithasol ar gyfer iechyd cyhoeddus. Mae hefyd yn rhoi trosolwg o bwy all elwa o ddefnyddio'r canllaw hwn.

Mae iechyd cyhoeddus yn creu manteision niferus i gymdeithas y tu hwnt i'w ffocws craidd o wella iechyd y boblogaeth. Mae canlyniadau fel iechyd meddwl cadarnhaol a lles cymdeithasol yn hynod ddylanwadol ar ein hiechyd yn gyffredinol. Fodd bynnag, maent yn llai diriaethol ac yn anodd eu mesur, eu meintoli a'u gwerthfawrogi.

Gan na allwn gyflenwi'r canlyniadau hyn yn hawdd, ni allwn yn hawdd nodi pris ar eu cyfer, h.y. maent yn ganlyniadau 'nad ydynt yn ymwneud â'r farchnad'. Mae hyn yn eu gwneud yn anodd eu hymgorffori mewn cyfrifiadau ariannol ac ystyried eu gwerth ymhellach wrth wneud penderfyniadau gwariant a buddsoddi (7).

Her allweddol i'r rhai sy'n gweithio ym maes iechyd cyhoeddus yw eiriol dros adnoddau (naill ai ychwanegol neu wedi'u hailddyrannu) i alluogi ymyriadau sy'n cynhyrchu gwerth cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol ehangach.

Gall dulliau â ffocws cymdeithasol o wneud penderfyniadau, blaenoriaethu cyllidebau, a gwerthuso, helpu drwy:

Ymgorffori ystod ehangach o deilliannau ac effeithiau;

Atodi gwerthoedd ariannol i'r canlyniadau hyn;

Darparu ffigur ariannol (cymhareb) i gyfleu'r gwerth ychwanegol a grëwyd.

Enghreifftiau

Mae nifer o ffyrdd y gall ymyriadau iechyd cyhoeddus ddarparu gwerth cymdeithasol cadarnhaol. Er enghraifft:

Profwyd bod gwelliannau yn iechyd meddwl carcharorion yn arwain at ostyngiadau mewn aildroseddu – sydd, yn eu tro, yn arwain at ostyngiad mewn costau cyfiawnder, gan ddarparu costau ariannol buddiol yn ogystal â gwerth cymdeithasol ehangach (8).

Profwyd bod cynnydd mewn gweithgaredd corfforol ymhlith unigolion â dementia yn arwain at well cysylltedd cymdeithasol (9).

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

Introduction

Pam mae arnom angen E-Ganllaw Gwerth Cymdeithasol ar gyfer Iechyd Cyhoeddus

Mae'r defnydd o SROI o fewn iechyd cyhoeddus wedi dod yn fwyfwy amlwg dros y 10 mlynedd diwethaf (3). Mae ei ymrwymiad i gynnwys persbectif rhanddeiliaid yn nodwedd unigryw allweddol, sy'n golygu ei fod yn cael ei werthfawrogi'n arbennig fel ffurf bragmatig o'r gwaelod i fyny o Ddadansoddiad Cost-Budd (10) i gyfleu gwerth cymdeithasol (11).

Ar hyn o bryd, nid oes unrhyw ganllaw sy'n defnyddio SROI neu SCBA wedi'i gynllunio i'w ddefnyddio yng nghyd-destun iechyd cyhoeddus. Mae'r canllaw hwn yn darparu'r adnoddau sydd eu hangen ar weithwyr iechyd cyhoeddus proffesiynol ac ymchwilwyr i gynnal astudiaeth SROI neu SCBA ar gyfer maes/gwasanaeth sy'n ymwneud ag iechyd cyhoeddus.

Mae'n bwysig bod dull iechyd cyhoeddus o ran SROI a SCBA yn cydnabod yr angen am ddulliau cadarn y mae llunio tystiolaeth iechyd cyhoeddus yn eu mynnu.

Felly, mae'n bwysig sicrhau bod eich dull yn briodol ar gyfer eich anghenion chi ac anghenion eich cynulleidfa. Defnyddiwch y rhestr isod fel canllaw i gynllunio eich dull, gan wneud nodiadau o'ch ystyriaethau a'ch penderfyniadau dilynol.

Datblygwyd y canllaw E ar gyfer:

- Gweithwyr proffesiynol/ymarferwyr iechyd cyhoeddus o fewn y GIG a llywodraeth leol
- Rhanddeiliaid sydd â dealltwriaeth o ddulliau gwerthuso ac ymchwil
- Gweithwyr proffesiynol eraill sy'n ymwneud â dylunio, cynllunio, ariannu, cyflenwi, neu werthuso rhaglenni iechyd cyhoeddus ledled Cymru, y DU a thu hwnt

Gallai hefyd fod o gymorth ac o ddiddordeb i:

- Gweithwyr iechyd proffesiynol sy'n ceisio defnyddio SROI neu SCBA
- Llunwyr polisi neu ddeiliaid cyllideb sydd am ddysgu mwy am SROI a'i gymhwyso a/neu SCBA
- Gweithwyr cyhoeddus proffesiynol ar draws systemau iechyd/gwledydd iechyd eraill
- Unigolion a sefydliadau nad ydynt yn y sector cyhoeddus sydd am ddefnyddio SROI neu SCBA

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

Cyn i Chi Ddechrau

Ystyriaethau Allweddol

Mynnwch gwestiwn clir wedi'i ddiffinio

Dylai eich cwestiwn fod yn gryno ac yn atebadwy. Er enghraifft, 'Beth yw'r Enillion Cymdeithasol ar Fuddsoddiad o ymyriad iechyd meddwl ar gyfer unigolion 75 oed a throsodd yn erbyn gwneud dim byd?'

Deallwch pa dystiolaeth sydd ei hangen ar eich cynulleidfa

A oes sail dystiolaeth eisoes ar gyfer y testun a ddewiswyd gennych? Os felly, sut bydd eich astudiaeth yn helpu i wella'r sylfaen dystiolaeth honno? Os na, sut bydd eich astudiaeth yn helpu i archwilio'r pwnc hwn?

Byddwch yn glir ynghylch pa fudd y mae dulliau gweithredu â ffocws cymdeithasol yn ei gynnig

Mae SROI a SCBA yn ymgorffori canlyniadau nad ydynt yn ymwneud â'r farchnad. Dylai ffocws eich astudiaeth fod ar ddangos tystiolaeth o'r mathau hyn o ganlyniadau ac amlygu eu gwerth yn eu tro i randdeiliaid.

Sicrhewch fod eich ymagwedd yn briodol

Mae llawer o wahanol ddulliau economaidd i ddangos gwerth. Mae SROI a SCBA yn ymgorffori canlyniadau nad ydynt yn ymwneud â'r farchnad, felly dylai ffocws eich astudiaeth fod ar y mathau hyn o ganlyniadau.

Byddwch yn bragmatig trwy wybod pa adnoddau y gallwch eu cyflwyno a beth allwch chi ei gyflawni

Pa ganlyniadau allwch chi eu gwerthfawrogi a dangos tystiolaeth? Mae gan rai 'banciau gwerth' dirprwyo neu ddulliau prisio gostau neu ofynion trwyddedu (Er enghraifft, Banciau Gwerth Cymdeithasol HACT (14)). Ymglyfarwyddwch â'r rhain cyn dechrau eich astudiaeth.

Chwiliwch am gyfleoedd i integreiddio dulliau/ymagweddau eraill

Er enghraifft, drwy ehangu eich proses casglu data i ymgorffori dadansoddiad Enillion ar Fuddsoddiad (ROI) neu Asesiad Effaith ar Iechyd (HIA) ochr yn ochr ag SROI.

Nodwch beth rydych chi'n ei ddeall yw gwerth cymdeithasol

Mae gwerth cymdeithasol yn golygu gwahanol bethau i wahanol bobl. Gall alinio'ch tystiolaeth â deddfwriaeth neu strategaeth eich helpu i ddangos sut mae ymyriadau iechyd cyhoeddus yn helpu i wella'r darlun mawr. Er enghraifft, Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 (15) neu 'Gweithio Gyda'n Gilydd ar gyfer Cymru Iachach' (16) gan Iechyd Cyhoeddus Cymru.

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

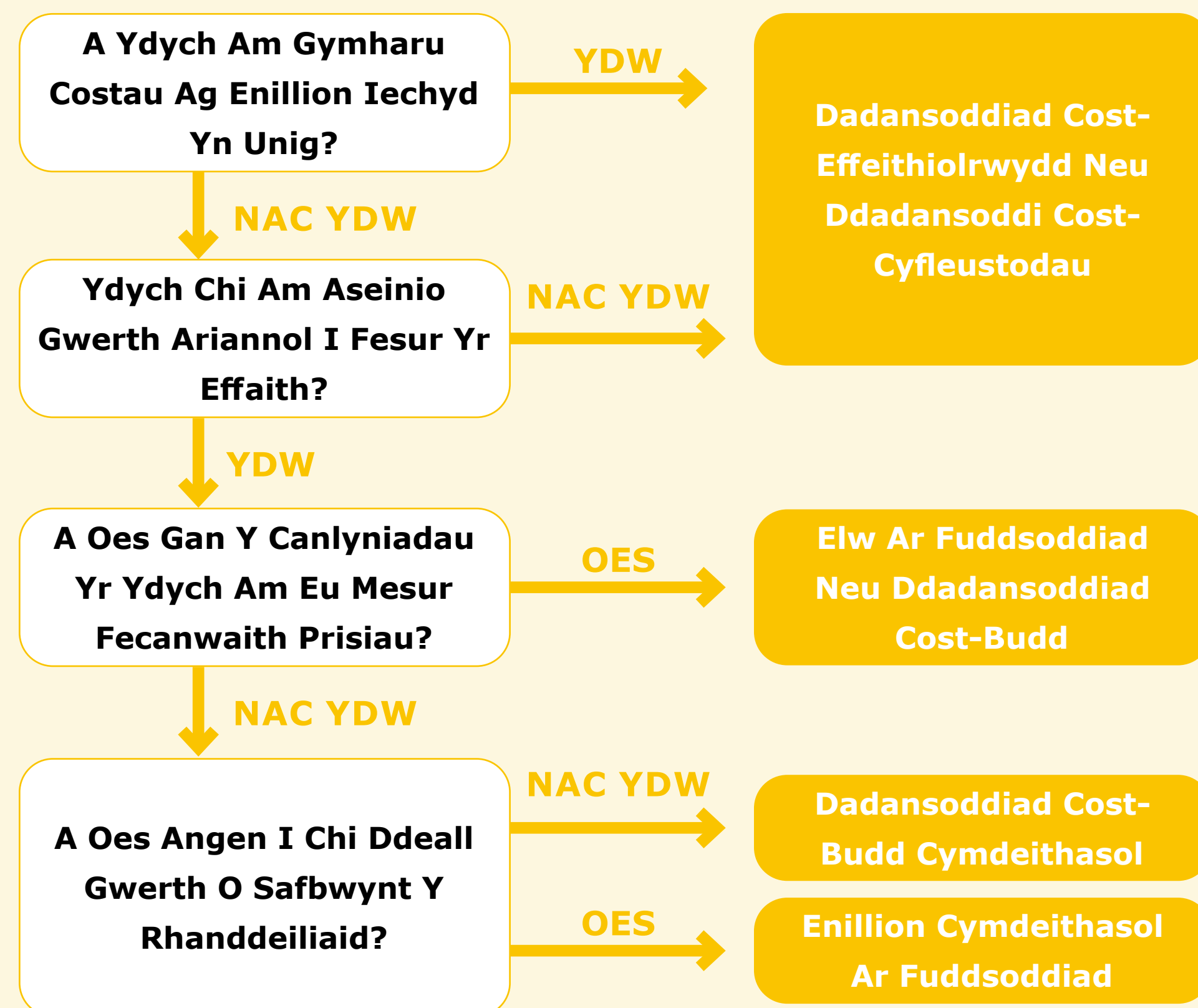

Cyfeiriadur Adnoddau

Cyn i Chi Ddechrau

Dewiswch ddull priodol ar gyfer eich cwestiwn ymchwil.
Defnyddiwch Ffigur 2 isod i helpu i nodi dull addas ac ystyried a oes angen dulliau eraill.

Ffigur 2 Siart llif dewis y dull cywir

Adnoddau

Am drosolwg cyffredinol o SROI, mae'r Sefydliad Gwerth Cymdeithasol (ISV) yn darparu canllaw defnyddiol i ddechreuwyr (12).

Ar gyfer SCBA, mae Sefydliad Economeg Newydd yn darparu esboniad defnyddiol (13).

Mae NICE yn darparu geirfa gynhwysfawr (17) o dermau iechyd ac iechyd economaidd

Mae Social Value UK yn darparu geirfa o dermau gwerth cymdeithasol (18) sy'n berthnasol i SROI a SCBA.

Defnyddiwch y Fframwaith PICO (19) i ddatblygu cwestiwn clir. Gwnewch yn siŵr eich bod chi'n gwybod beth yn union rydych chi am ei werthuso drwy nodi'r Boblogaeth, yr Ymyrraeth, y Gymhariaeth, a'r Canlyniad.

Defnyddiwch yr Hierarchaeth Tystiolaeth (20) i ddatblygu dealltwriaeth o ba dystiolaeth sydd ei hangen arnoch chi neu ar eich cynulleidfya. A oes tystiolaeth o ansawdd da eisoes yn bodoli ynglŷn â'r broblem hon? A yw'n uniongyrchol berthnasol i'ch poblogaeth? Os na yw'r ateb, mae gennych achos da dros ymholi a chynnal yr astudiaeth.

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

- Rhagymadrodd
- Cyn i Chi Ddechrau
- SROI & SCBA
- Sefydlu Costau
- Gwerthfawrogi Canlyniadau
- Sicrwydd Ansawdd
- Adrodd
- Cyfeiriadur Adnoddau

Cyn i Chi Ddechrau

Mae’n bwysig deall pa fudd a ddaw yn sgil defnyddio dull â ffocws cymdeithasol. Y fantais allweddol yw ffocws ar ymgorffori canlyniadau nad ydynt yn ymwneud â’r farchnad yn y prisiadau ariannol o fuddion a chostau rhaglen.

Enghraifft

Mae nifer o astudiaethau wedi’u cynnal ar economeg ymyriadau ymarfer corff a gweithgaredd corfforol ar gyfer unigolion â dementia, gan gynnwys Enillion Cymdeithasol ar Fuddsoddiad (9), Dadansoddiad Cost-Budd (18), a Dadansoddiad Cost-Effeithlonrwydd a Chost-Cyfleustodau (19). Mae gan y gwahanol ddulliau hyn ddiben unigryw i’n helpu i wneud penderfyniadau gwell.

Defnyddiwch Ffigur 2 i’ch helpu i ddewis y dull cywir ar gyfer eich anghenion.

Mae Dadansoddiad Cost-Effeithlonrwydd (CEA) a Dadansoddiad Cost-Cyfleustodau (CUA) yn cymharu costau yn erbyn enillion iechyd.

Mae Dadansoddiad Cost-Budd (CBA) ac Enillion ar Fuddsoddiad (ROI) yn cymharu costau yn erbyn buddion i benderfynu ar yr achos busnes ar gyfer ymyriad.

Mae Enillion Cymdeithasol ar Fuddsoddiad (SROI) a Dadansoddiad Cost-Budd Cymdeithasol (SCBA) yn cymharu ystod ehangach a chyfannol o gostau yn erbyn buddion er mwyn pennu’r achos cymdeithasol dros ymyriad.

Troednodiadau

Mae’r disgrifiad o ddulliau economeg iechyd eraill megis CEA a CUA wedi’u symleiddio a’u crynhoi gan fod ffocws yr E-Ganllaw hwn ar ddulliau sy’n canolbwyntio ar gymdeithas megis SROI ac SCBA.

Cyn i Chi Ddechrau

Mae SROI yn ddull sy'n gofyn am gyfranogiad a'i nod yw deall a dangos tystiolaeth o effaith o safbwynt rhanddeiliaid.

Mae dulliau ansoddol yn elfen graidd a gofynnol o'r dull hwn, er ei fod yn fframwaith hyblyg y gall dulliau eraill fod yn rhan ohono. Fel dulliau ansoddol eraill, budd allweddol defnyddio SROI yw datblygu dealltwriaeth gyfoethog o brofiadau byw.

Nid yw SCBA yn gofyn am gyfranogiad rhanddeiliaid a gellir ei chynnal o safbwynt y sefydliad neu'r dull 'gwerth cymdeithasol' a ddewiswyd yn unig.

Wrth ddylunio eich astudiaeth, ystyriwch gyfleoedd i integreiddio dulliau ac ymagweddau eraill a allai ategu neu gydweddu â'ch dewis ddull. Er enghraifft, gellir cynnal Asesiad o'r Effaith ar Iechyd ochr yn ochr ag astudiaeth Enillion Cymdeithasol ar Fuddsoddiad (SROI) (23).

Amlinellwch beth yw gwerth cymdeithasol yn eich barn chi. Gall hyn ddeillio o fframwaith deddfwriaethol, megis Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 (15) neu o nodau datganedig sefydliad, megis Strategaeth Hirdymor Iechyd Cyhoeddus Cymru (16).

Cofiwch:

nid oes un set unigol o werthoedd cymdeithasol, felly mae amlinellu'r hyn rydych chi'n ei ystyried yn werthfawr yn ystyriaeth bwysig.

Enghraifft

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) (25) yn ddeddfwriaeth sy'n benodol i Gymru gyda'r nod o sicrhau bod gan genedlaethau'r dyfodol o leiaf yr un ansawdd bywyd yn y dyfodol ag sydd gennym yn y presennol. Mae'n amlinellu gweledigaeth ar gyfer sut y gall Cymru ddatblygu mewn ffordd gynaliadwy a theg. Mae'n darparu'r fframwaith mwyaf cyflawn ar gyfer deall creu gwerth cymdeithasol yng Nghymru, yn enwedig mewn perthynas â'r sector cyhoeddus. (gweler Ffigwr 3).

Adnodd - Asesiad o'r Effaith ar Iechyd

Diben Asesiad o'r Effaith ar Iechyd (HIA) yw asesu effeithiau posibl polisi neu ymyriad penodol ar iechyd i ddylanwadu ar brosesau gwneud penderfyniadau. Mae HIAs fel arfer yn gwerthuso'r newidiadau a grëwyd ac yn darparu fframwaith ar gyfer asesu gwahanol safbwyntiau.

Mae Uned Gymorth Asesu'r Effaith ar Iechyd Cymru (WHIASU) (24) yn darparu rhagor o wybodaeth ac adnoddau.

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

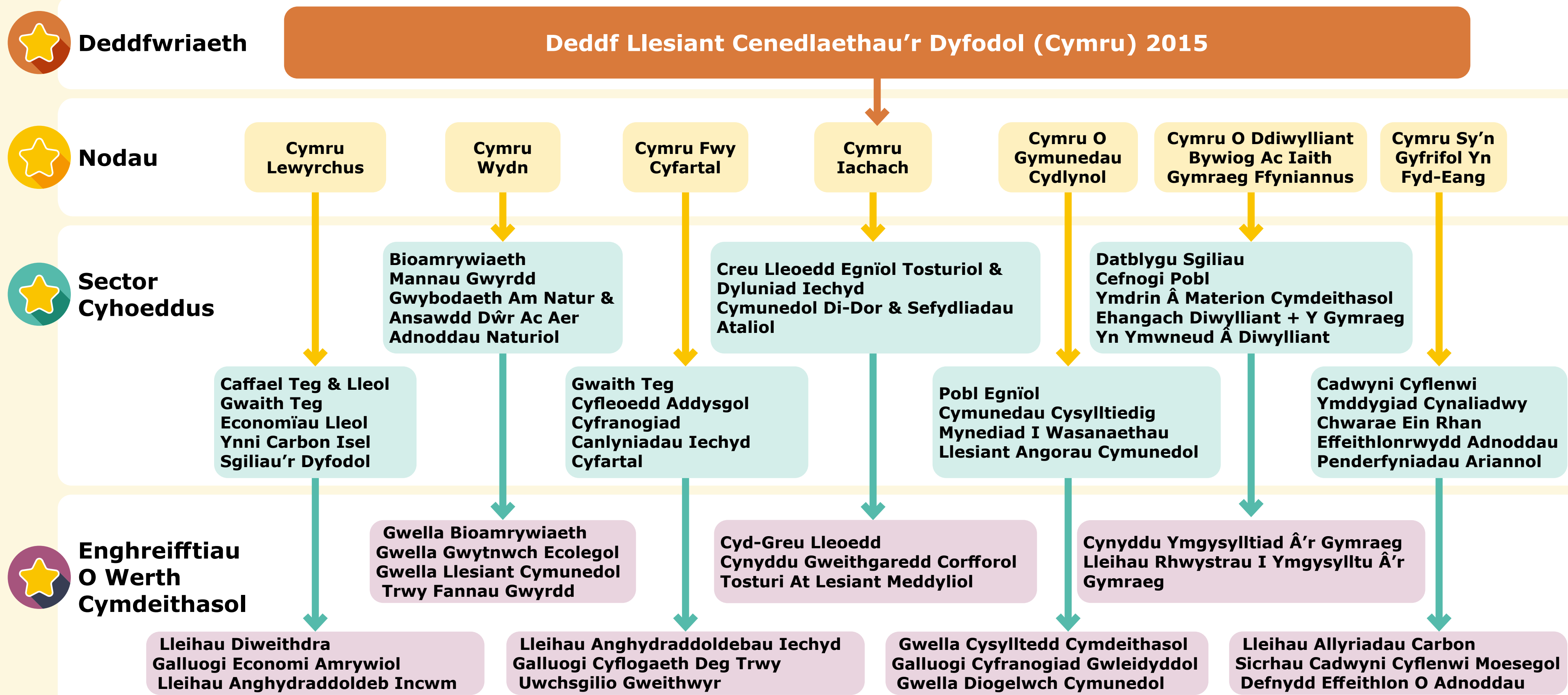
Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

Cyn i Chi Ddechrau

Mae'r diagram isod yn dangos rhai enghreifftiau o werth cymdeithasol mewn perthynas â'r saith nod llesiant a amlinellir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 (15).

Ffigur 3 Enghraifft – Gwerth Cymdeithasol a grëwyd gan y sector cyhoeddus drwy Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Cyn i Chi Ddechrau

Enghreifftiau

Roedd y tair astudiaeth ganlynol i gyd yn edrych ar wahanol fathau o weithgarwch corfforol ac ymyriadau ymarfer corff ar gyfer unigolion â dementia. Defnyddiodd y tair ddulliau gwahanol yn seiliedig ar yr hyn yr oeddent am ei archwilio:

Roedd Adjetei et al (2023) (21) eisiau deall a oedd eu hymyriad yn gost-effeithiol o gymharu â thriniaeth amgen. Y canlyniadau yr oedd ganddynt ddiddordeb ynddynt oedd enillion/gwelliannau iechyd, ac felly mabwysiadwyd dull Dadansoddiad Cost-Effeithiolrwydd a Dadansoddiad Cost-Cyfleustodau.

Roedd Pizzi et al (2022) (22) eisiau deall a oedd eu hymyriad yn cael effaith ariannol gadarnhaol net wrth ystyried canlyniadau ehangach nag enillion iechyd yn unig. Roedd y canlyniadau yr oedd ganddynt ddiddordeb ynddynt yn cynnwys ansawdd bywyd unigolion â dementia a'u gofalwyr yn ogystal ag arbedion adnoddau.

Roedd Hartfiel et al (2022) (9) eisiau deall yr ystod lawn o fanteision economaidd a chymdeithasol a ddaeth yn sgil eu hymyriad. Roedd y canlyniadau a gofnodwyd ganddynt yn cynnwys gwelliannau mewn cysylltedd cymdeithasol, hyder a gweithgaredd corfforol yn ogystal â llai o gostau gofal iechyd a gofalu.

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru wedi datblygu crynodebau tystiolaeth sy'n dangos canfyddiadau allweddol adolygiadau cwmpasu a gyhoeddwyd yn academiaidd sy'n dangos enghreifftiau o werth cymdeithasol meysydd allweddol iechyd cyhoeddus thematig, gan gynnwys:

cwrs bywyd

iechyd meddwl

a

gweithgarwch corfforol a maeth

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

Enillion Cymdeithasol ar Fuddsoddiad (SROI) a Dadansoddiad Cost-Budd Cymdeithasol (SCBA)

Mae'r adran hon yn amlinellu camau SROI a SCBA ac yn nodi ymagwedd iechyd cyhoeddus tuag ato – gan adeiladu ar y prosesau sefydledig a ddefnyddir mewn meysydd eraill drwy addasu i anghenion penodol iechyd cyhoeddus.

Enillion Cymdeithasol ar Fuddsoddiad

Mae SROI yn fath o Ddadansoddiad Cost-Budd (CBA). Mae'n cymharu costau ymyriad â'r manteision. Mae hyn yn helpu rhoi cipolwg ar ei effaith a chaiff ei gyfathrebu mewn termau ariannol. Fel mathau eraill o CBA, darperir yr allbwn terfynol fel cymhareb ac mae'r iaith yn aml yn troi o amgylch y cysyniad o 'werth am arian'. Mae SROI yn fframwaith gyda rhai dulliau rhagnodedig ac mae hefyd yn hyblyg o ran ymgorffori gwahanol ddulliau ynddo (26).

Mae SROI yn ddull cyfranogol – mae angen mewnbwn gan randdeiliaid allweddol. Gall y rhain gynnwys:

Cleifion

Llunwyr polisi

Poblogaeth Darged

Deiliaid Cyllideb

Defnyddwyr Gwasanaeth

Partneriaid Cymdeithasol

Darparwyr Gwasanaeth

Mae ISV yn darparu canllaw cynhwysfawr i SROI (12) fel pwynt cyfeirio defnyddiol, gan gynnwys 6 cham sefydledig o SROI:

1

Sefydlu Cwmpas a Nodi Rhanddeiliaid

2

Canlyniadau Mapio

3

Tystiolaethu a Gwerthfawrogi Canlyniadau

4

Sefydlu Effaith

5

Cyfrifo'r Gymhareb SROI

6

Adrodd ac Ymgorffori

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

Enillion Cymdeithasol ar Fuddsoddiad (SROI) a Dadansoddiad Cost-Budd Cymdeithasol (SCBA)

Dull Iechyd Cyhoeddus ar gyfer SROI

1

Sefydlwch y sefyllfa bresennol, cwmpas yr astudiaeth a nodi rhanddeiliaid perthnasol.

Deallwch y gwasanaeth yr ydych am ei werthuso a'i bamedrau. Tynnwch ar ddata sy'n bodoli eisoes i sefydlu'r effaith gyfredol (e.e. y sefyllfa bresennol) neu'r senario amgen (e.e. y cymharydd).

- Defnyddiwch y fframwaith PICO (19) i nodi'n glir eich poblogaeth, ymyriad, cymharydd, a chanlyniadau.
- Cofiwch: Mae SROI yn mynnu bod consensws rhanddeiliaid a sefydliad/cymdeithasol yn cydnabod gwerth cymdeithasol, ond nid yw SCBA yn gwneud hynny.
- Nodwch yn glir y safbwynt a ddewiswyd gennych o'r hyn sy'n gyfystyr â gwerth cymdeithasol o safbwynt Iechyd Cyhoeddus. Hwn fydd y fframwaith arweiniol y gallwch alinio canlyniadau â thystiolaeth yn ei erbyn.
- Yng Nghymru, dyma fydd Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (15) neu Strategaeth Hirdymor Iechyd Cyhoeddus Cymru (16).
- Y tu allan i Gymru, gall hyn fod yn Nodau Datblygu Cynaliadwy y Cenhedloedd Unedig (27) neu ddeddfwriaeth neu strategaethau cenedlaethol neu is-genedlaethol eraill.
- Defnyddiwch fodel Damcaniaeth Newid, fel yr un a ddarperir yn nogfen Gwerthuso Ymyriadau Newid Ymddygiad Iechyd Cyhoeddus Cymru (28).

2

Mapio Canlyniadau

Tynnwch ddata gan grŵp bach o randdeiliaid, gan wneud yn siŵr eich bod yn ofalus o faterion moeseg ymchwil (29). Er enghraifft, er bod gweithdai yn ddull a ffefrir o fewn SROI efallai na fyddant bob amser yn bosibl mewn astudiaethau iechyd cyhoeddus oherwydd natur sensitif yr hyn y bydd cyfranogwyr yn ei ddatgelu.

- Anelwch at ddealltwriaeth gyfoethog o safbwynt rhanddeiliaid a'r hyn y maent yn ei werthfawrogi. Ym maes iechyd cyhoeddus, bydd hyn yn canolbwyntio ar ddangos y cysylltiad rhwng ymyriadau a chanlyniadau. Dylech anelu at ddisgrifio'n fanwl gamau'r Ddamcaniaeth Newid.
- Mae rhanddeiliaid yn helpu i nodi canlyniadau i'w mesur, ond mae ystyriaethau allweddol eraill yn cynnwys safbwynt y sefydliad neu'r gymdeithas ehangach ac a oes gennych chi fynediad at werthoedd dirprwy priodol ar gyfer canlyniadau.

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

Enillion Cymdeithasol ar Fuddsoddiad (SROI) a Dadansoddiad Cost-Budd Cymdeithasol (SCBA)

Dull Iechyd Cyhoeddus ar gyfer SROI

3 Tystiolaethu a Gwerthfawrogi Canlyniadau

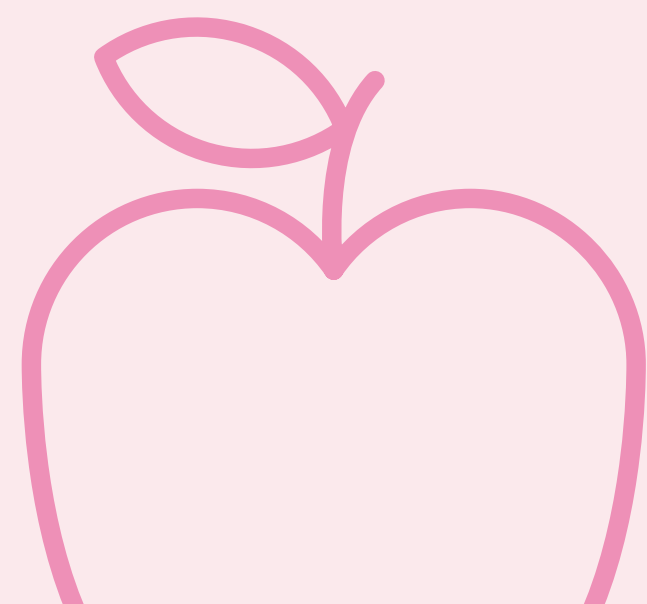
Defnyddiwch offer wedi'u dilysu i fesur cyn ac ar ôl newid yn eich poblogaeth (a'ch cymharydd yn ddelfrydol) gyda dulliau sy'n galluogi eich canfyddiadau i gael eu hallosod i'r boblogaeth ehangach. Ym maes iechyd cyhoeddus, y rhai mwyaf priodol yw'r offer EUROQOL (yn enwedig EQ5D) sy'n cyd-fynd â phrasiadau QALY (30). Mae Banciau Gwerth Cymdeithasol HACT (14) a phrasiadau Graddfa Lles Meddyliol Warwick-Edinburgh (31) hefyd yn offer defnyddiol.

- Blaenoriaethwch offer gyda gwerthoedd ariannol cydlynol. Mae amcangyfrifon Trysorlys y DU ar gyfer gwerth WELLBYs (sy'n cyfateb i un pwynt newid ar raddfa boddhad bywyd a gynhelir am flwyddyn). Mae offer ansawdd bywyd penodol sy'n gysylltiedig ag iechyd ar gyfer plant a phobl ifanc, megis yr EQ-5D-Y a'r CHU9D.
- Os na ddefnyddiwch werthoedd dirprwy y gellir eu hallosod i boblogaethau ehangach, mae'n debygol y bydd eich canfyddiadau'n gyfyngedig iawn.

4 Sefydlu Effaith

Darganfyddwch faint o'r newid a arsylwyd sydd i'w briodoli i'r ymyriad yr ydych yn ei astudio (Priodoliad) neu a fyddai wedi digwydd beth bynnag (Llyffethair). Ym maes iechyd cyhoeddus, weithiau mae'n anodd cael cymharydd oherwydd materion moesegol (e.e. mae'n anfoesegol i atal gofal rhag grŵp) neu gyfyngiadau cyllideb/adnoddau (gall rhedeg grwpiau cymharol fod yn gostus).

- Dylai effaith ddeillio o wahaniaethau mewn newid rhwng eich grŵp astudio a'ch cymharydd. Os nad oes gennych grŵp cymharu, ystyriwch a oes dewisiadau eraill ar gael megis ffynonellau data a gesglir fel arfer (e.e. Arolwg Cenedlaethol Cymru (32)).
- Weithiau nid oes unrhyw ddata gwrthffeithiol cymharol neu synhwyrol ar gael. Os yw hyn yn wir, gwnewch yn siŵr eich bod yn adrodd am hyn fel cyfyngiad a sut y gall rhagfarn effeithio ar eich canlyniadau. Er enghraifft, nid oedd astudiaeth gan Iechyd Cyhoeddus Cymru ar brofion iechyd rhywiol mewn carchardai yn gallu dod o hyd i gymharydd priodol oherwydd natur gyfyngedig y lleoliadau, natur unigryw'r ymyriad a'r boblogaeth darged (11).

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

Enillion Cymdeithasol ar Fuddsoddiad (SROI) a Dadansoddiad Cost-Budd Cymdeithasol (SCBA)

Dull Iechyd Cyhoeddus ar gyfer SROI

5 Cyfrifo'r gymhareb SROI

Cymharwch gostau eich ymyriad yn erbyn y buddion a chynhyrchwch y gymhareb SROI

$$\text{Cymhareb SROI} = \frac{\text{Cyfanswm y buddion a grëwyd gan ymyriad}}{\text{Cyfanswm costau ymyriad}}$$

- Mae'r gymhareb SROI yn rhoi ciplun o effaith ymyriad ac mae'n arf eiriolaeth defnyddiol.
- Mae'r gymhareb SROI yn cynnwys gwahanol fathau o werth ar gyfer gwahanol fathau o randdeiliaid. Er enghraifft, efallai y bydd ymarferwyr iechyd cyhoeddus yn canolbwyntio ar ddeall pa werth ychwanegol y mae eu hymyriad 'gorlifo' yn ei greu fel y gallant eirioli am fwy o gyllid, tra gallai penderfynwr ariannol fod â diddordeb mewn sut y bydd buddion prosiect yn effeithio ar ragolygon ariannol blynyddoedd i ddod.

6 Adrodd ac Ymgorffori

Yn yr un modd â dulliau gwerthuso eraill, adroddwch am eich dulliau, cyfyngiadau a chanfyddiadau:

- Mae dadansoddi'r gymhareb i amlygu'r gwahanol werthoedd ac ar gyfer pwy mae'r gwerth yn ffordd ddefnyddiol o gyfleu canlyniadau i'ch cynulleidfa. Ym maes iechyd cyhoeddus, gallai hyn fod i'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau ariannol wrth i chi eiriol dros fwy o gyllid, neu i lunwyr polisi eiriol dros i ymyriadau newydd ddod yn brif ffrwd.
- Defnyddiwch y data ansoddol cyfoethog yr ydych wedi'i gasglu o Gamau 2 a 3 i ddarparu'r cyd-destun a fydd yn sail i'ch dehongliad o'r canlyniadau. Ar gyfer iechyd cyhoeddus, bydd hyn yn canolbwyntio ar ddangos y camau o fewn model Damcaniaeth Newid.
- Deallwch yn glir eich gwerthoedd dirprwy a byddwch yn barod i esbonio eu tarddiad a sut maent yn berthnasol i randdeiliaid a'ch cynulleidfa.
- Gwnewch yn siŵr eich bod yn adrodd yn dryloyw ar eich dulliau ymchwil a'r cyfyngiadau cysylltiedig. Gan fod iechyd cyhoeddus yn wyddor, mae rhagfarn adrodd yn ystyriaeth allweddol. Defnyddiwch yr ysgol dystiolaeth (33) a Graddfa Wyddonol Maryland (34) i'ch helpu i asesu pa ragfarnau a allai effeithio ar eich astudiaeth.
- Defnyddiwch restr wirio'r canllaw hwn i wneud yn siŵr eich bod yn barod i adrodd a chyfleu eich canlyniadau.

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

Enillion Cymdeithasol ar Fuddsoddiad (SROI) a Dadansoddiad Cost-Budd Cymdeithasol (SCBA)

Dadansoddiad Cost-Budd Cymdeithasol (SCBA)

Fel SROI, mae SCBA yn fath o Ddadansoddiad Cost-Budd sy'n cymharu costau yn erbyn buddion.

Y gwahaniaethau allweddol rhwng SCBA a SROI yw nad oes angen cyfranogiad rhanddeiliaid ar SCBA ac felly gellir ei ddefnyddio i ragweld y buddion a'r costau arfaethedig. Mae'n bwysig bod yn glir ynghylch pwrpas a budd defnyddio SCBA.

Nid oes unrhyw ddull safonol ar gyfer SCBA. Fodd bynnag, mae'r diffyg gofyniad am bersbectif rhanddeiliaid yn golygu bod y dull wedi'i addasu'n dda i'w ddefnyddio i ragweld y costau a'r buddion arfaethedig.

Adnoddau

Mae Awdurdod Cyfun Manceinion Fwyaf yn darparu model Excel Tool ar gyfer Dadansoddiad Cost-Budd (35) y gellir ei ddefnyddio ar gyfer SCBA.

Mae Llywodraeth Seland Newydd yn darparu Model Offeryn Excel ar gyfer SCBA (36) er bod y cyd-destun (arian cyfred, cyfradd ddisgownt, sefydliadau, deddfwriaeth) wedi'i addasu i gyd-destun Seland Newydd. Fodd bynnag, mae'n darparu fframwaith sylfaen defnyddiol ar gyfer deall cydrannau allweddol y dull gweithredu.

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

Enillion Cymdeithasol ar Fuddsoddiad (SROI) a Dadansoddiad Cost-Budd Cymdeithasol (SCBA)

Dull Iechyd Cyhoeddus ar gyfer SCBA

1 Diffiniwch y Sefyllfa Bresennol

Diffiniwch y rhaglen bresennol yn glir a'i chostau a'i buddion cysylltiedig:

- Defnyddiwch y fframwaith PICO (19) i'ch helpu i nodi a diffinio cydrannau allweddol eich rhaglen yn glir.
- Defnyddiwch ddata presennol i fesur yr effaith gyfredol yn gywir. Os nad yw hyn yn bosibl, cydnabyddwch yr ansicrwydd cynhenid o fewn eich cyfrifiadau yn eich canfyddiadau ac adroddwch am hyn fel cyfyngiad. Ar gyfer cymaryddion sy'n ymwneud ag iechyd, llesiant ac ansawdd bywyd, mae EUROQOL yn darparu sgorau cyfeirio gwaelodlin ar gyfer nifer o wledydd (37).
- Rhowch werth ariannol ar yr holl gostau a buddion a defnyddiwch werthoedd dirprwy y gellir eu hallosod, gan wneud hynny mewn modd cyson trwy gydol eich dadansoddiad. Mae nifer o offer sy'n berthnasol i iechyd cyhoeddus a all helpu – yn enwedig y Cost Uned Cronfeydd Data a ddarperir gan GMCA (35) a PSSRU (38).

2 Diffinwch y Newidiadau Arfaethedig

Amlinellwch yn glir y newid arfaethedig i'r rhaglen a nodwch sut y byddai costau'n newid o'ch rhaglen wreiddiol:

- Ystyriwch gost cyfle (39) a pha ddewisiadau eraill sy'n bodoli y tu allan i'r ddau ddull yr ydych yn eu dadansoddi. I iechyd cyhoeddus, efallai mai dyma'r budd a gollwyd (a'r gwerth ariannol cysylltiedig) o ddefnyddio dull profedig.
- Defnyddiwch fodel Damcaniaeth Newid, fel yr un a ddarperir yn y ddogfen Gwerthuso Ymyriadau Newid Ymddygiad Iechyd Cyhoeddus Cymru (28).

Rhagymadrodd

Cyn i Chi
DdechrauSROI &
SCBASefydlu
CostauGwerthfawrogi
CanlyniadauSicrwydd
Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur
Adnoddau

Enillion Cymdeithasol ar Fuddsoddiad (SROI) a Dadansoddiad Cost-Budd Cymdeithasol (SCBA)

Dull Iechyd Cyhoeddus ar gyfer SCBA

3 Nodwch ac Moneteiddiwch Buddion

Adeiladwch ar y model Damcaniaeth Newid i nodi pa fuddion disgwyliedig a ddaw o'r rhaglen a mapio ar gyfer pwy y byddant:

- Ystyriwch dystiolaeth bresennol (a'i hansawdd) i nodi a dangos manteision (a chanlyniadau negyddol posibl). Gan fod iechyd cyhoeddus yn wyddor, bydd angen i chi ystyried yr hierarchaeth tystiolaeth (20).
- Pennwch werth ariannol canlyniadau gan ddefnyddio gwerthoedd dirprwy safonol ac mewn modd cyson drwy gydol eich dadansoddiad. Ar gyfer canlyniadau sy'n ymwneud ag iechyd cyhoeddus, y gwerthoedd dirprwy mwyaf priodol yw offer EUROQOL (yn enwedig EQ5D) (30) a phrisiau Banciau Gwerth Cymdeithasol HACT (14) a Graddfa Llesiant Meddwl Warwick-Edinburgh (31).

4 Cyfrifwch y Gymhareb SCBA a Chyfleu Eich Canfyddiadau:

Defnyddiwch y model Damcaniaeth Newid i nodi'n glir newidiadau yn erbyn y cymharydd a defnyddio'r buddion wedi'u mapio i roi cyd-destun i'r berthynas rhwng y costau a'r budd arfaethedig.

- Deallwch yn glir eich gwerthoedd dirprwy a byddwch yn barod i esbonio eu tarddiad a sut maent yn berthnasol i randdeiliaid a'ch cynulleidfa. Ym maes iechyd cyhoeddus, gallai hyn fod i eiriol dros fwy o gyllid gan y rhai sy'n gwneud penderfyniadau ariannol, a fydd yn awyddus i ddeall tarddiad y gwerthoedd.
- Ystyriwch wahanol ffyrdd gweledol o gyfleu'r gwerthoedd gwahanol hyn. Er enghraifft, gweler Cyfathrebu Canlyniadau'r Adran Adrodd.

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

Enillion Cymdeithasol ar Fuddsoddiad (SROI) a Dadansoddiad Cost-Budd Cymdeithasol (SCBA)

Dadansoddiad Sensitifrwydd

Ar gyfer SROI a SCBA, mae dadansoddiad sensitifrwydd yn offeryn a ddefnyddir i asesu sut mae ansicrwydd newidynnau penodol yn effeithio ar y dadansoddiad cyffredinol a'r canfyddiadau. Mae'n offeryn defnyddiol iawn ar gyfer nodi pa ganlyniadau sy'n cael yr effaith fwyaf ar y gymhareb derfynol a gall fod yn fuddiol ar gyfer darparu cyd-destun wrth gyfathrebu'ch canlyniadau.

Nid yw dadansoddiad sensitifrwydd yn unigryw i'r naill ddull na'r llall ac fe'i ddefnyddir yn eang o fewn modelu ariannol ac economeg.

Byddai dadansoddiad sensitifrwydd sylfaenol yn cynnwys newid y tybiaethau sy'n sail i'ch model Damcaniaeth Newid, a chreu dadansoddiad newydd wedi'i adeiladu ar y rhagdybiaethau hyn.

Yna caiff y senarios eu cymharu, gyda gwyradau rhwng y dadansoddiad gwaelodlin a'r dadansoddiad amgen yn cael eu nodi a'u dadansoddi ar gyfer faint o newid y maent yn ei greu yn y canfyddiadau. Po fwyaf yw'r newid, y mwyaf sensitif yw'r canlyniad.

Enghraifft

Roedd yr enghraifft hon a gymerwyd o ragolygon rhaglen Drum Atweme (40) gan Lywodraeth Awstralia (rhaglen ymyriad cynnar sy'n cefnogi pobl ifanc trwy gydol eu plentynod a'u glasoed) wedi cynnal dadansoddiad sensitifrwydd a oedd yn gryno:

- yn amlinellu'n glir y newidyn sy'n cael ei asesu ar gyfer sensitifrwydd
- yn amlinellu'n glir y dybiaeth sylfaenol a'r dybiaeth newydd
- yn darparu sail resymegol ar gyfer newidiadau yn y rhagdybiaethau
- yn manylu ar y newid yn y gymhareb derfynol o ganlyniad i'r newid yn y rhagdybiaeth

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

Sefydlu Costau

Mae'r adran hon yn amlinellu camau SROI ac SCBA ac yn nodi dull iechyd cyhoeddus ar ei gyfer – gan adeiladu ar y prosesau sefydledig a ddefnyddir mewn meysydd eraill drwy addasu i anghenion penodol iechyd y cyhoedd.

Sefydlwch baramedrau'r hyn rydych chi'n ei werthuso. Nodwch pa gostau sy'n benodol i'r ymyriad neu'r rhaglen yr ydych yn ei gwerthuso a dosrannwch swm digonol o gostau a rennir i'w cynnwys o fewn cyfanswm eich costau.

Ystyriwch a ddylech gynnwys costau sy'n angenrheidiol ar gyfer darparu gwasanaethau eraill, neu a ellir yn rhesymol eithrio'r rhain. Ystyriwch a oes angen i chi gynnwys cost cyfle. Yn ddelfrydol, dylai fod gennych ddealltwriaeth glir o gostau prosiect yn seiliedig ar wariant gwirioneddol – dyma fydd y cyfrif mwyaf cywir o gost.

Ystyriaethau Allweddol

Byddwch yn glir ynghylch pa gostau i'w cynnwys

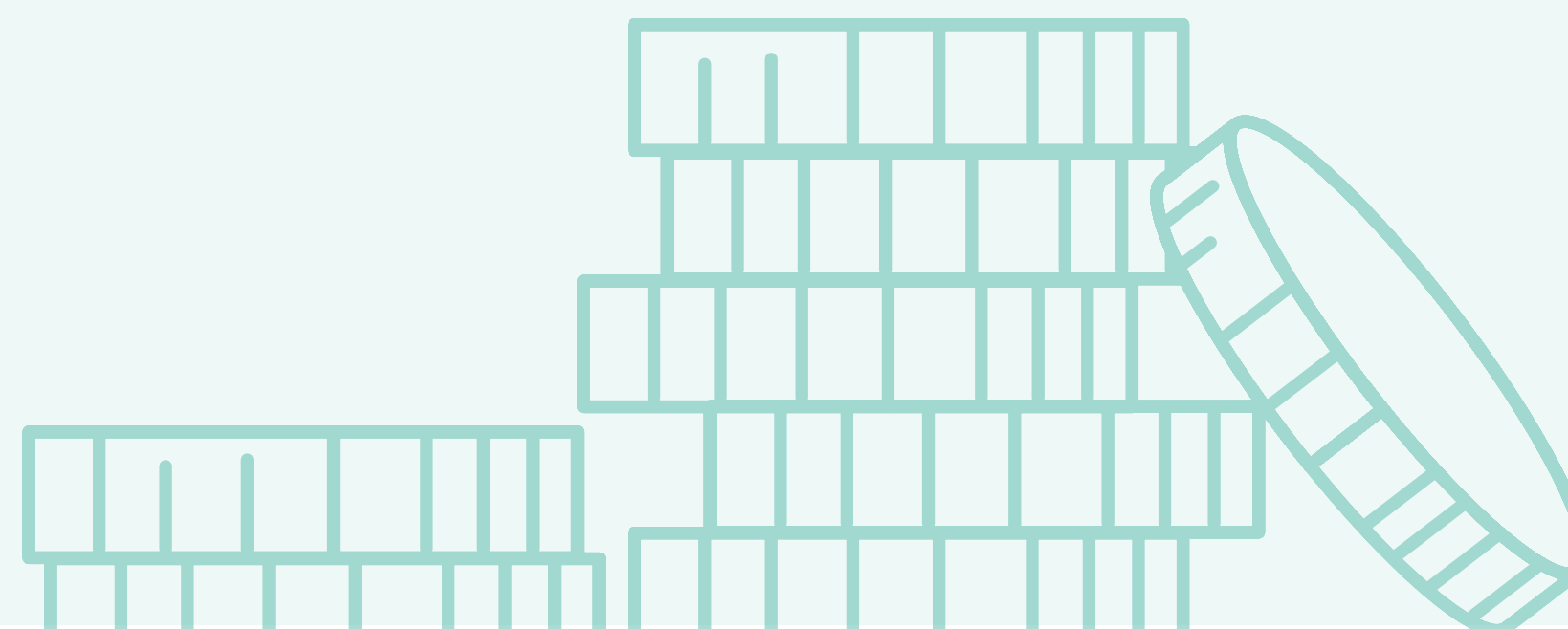
Dylech gynnwys costau sy'n benodol i'ch ymyriad yn unig.

Ystyriwch gost cyfle

Ym maes iechyd cyhoeddus, mae'n debygol mai dyma'r fantais a gollwyd (a'r gwerth ariannol cysylltiedig) o beidio â defnyddio'r driniaeth neu'r ymyriad presennol.

Ystyriwch gywirdeb

mae cost empirig yn fwy cywir na chronfeydd data costau cyffredinol.

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

Sefydlu Costau

Adnoddau

Cost cyfle yw'r gost o ddefnyddio adnoddau a ddefnyddir gan y prosiect dan sylw, yn erbyn y defnydd gorau o'r adnodd hwnnw. Mae hyn fel arfer yn cael ei yrru gan werth y farchnad (39).

Os yw'n anodd dod o hyd i gostau prosiect, mae yna offer sy'n darparu costau cyfartalog ar gyfer adnoddau a allai fod yn berthnasol i chi:

Mae Awdurdod Cyfun Manceinion Fwyaf yn darparu cronfa ddata cost uned (35) ar draws ardaloedd gan gynnwys Trosedd, Addysg a Sgiliau, yr Amgylchedd, Tân, Tai, Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol.

Mae'r Uned Ymchwil Gwasanaethau Cymdeithasol Personol ym Mhrifysgol Caint yn darparu cronfa ddata o gostau uned mewn perthynas ag Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol (38) a ddarperir ar ffurf adroddiad.

Er mwyn eich helpu i drefnu eich costau a deall eu cywirdeb, mae offeryn CBA Excel Awdurdod Cyfun Manceinion Fwyaf (35) yn darparu fframwaith defnyddiol

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Mae'r adran hon yn rhoi arweiniad ar sut i werthfawrogi canlyniadau eich ymyriad neu raglen. Y prif reswm dros ddefnyddio dulliau â ffocws cymdeithasol yw'r gallu i ymgorffori canlyniadau nad ydynt yn ymwneud â'r farchnad sy'n anodd eu gwerthfawrogi.

Mae gwahanol ddulliau ar gael i werthfawrogi'r canlyniadau hyn. Gall yr adran hon eich helpu i benderfynu pa ddull i'w ddefnyddio a dolenni i'r offer a'r adnoddau a fydd yn eich galluogi i wneud hyn.

Ystyriaethau Allweddol

Byddwch yn ymwybodol o faterion tegwch

mae hyn yn arbennig o bwysig o fewn iechyd cyhoeddus wrth i ni geisio sicrhau buddsoddiad teg a chynaliadwy mewn iechyd a llesiant.

Deallwch werthoedd dirprwyo a theimlo'n gyfforddus yn eu hesbonio

O ble mae'r gwerthoedd yn tarddu a sut y cawsant eu sefydlu? Bydd y rhai sy'n gwneud penderfyniadau ariannol yn awyddus i ddeall hyn wrth i chi eiriol dros fuddsoddiad pellach.

Byddwch yn ymarferol

Blaenoriaethwch fesur canlyniadau y teimlwch yn hyderus y gallwch eu gwerthfawrogi.

Peidiwch â gor-hawlio

Byddwch yn ofalus i beidio â hawlio am ganlyniadau lle efallai nad yw'r newid oherwydd yr ymyrraeth, a byddwch yn ymwybodol o orgyffwrdd posibl rhwng gwahanol ganlyniadau, e.e. os yw ymyrraeth yn gwella iechyd meddwl a lles.

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Dadansoddiad Sensitifrwydd

Rheswm allweddol dros ddefnyddio dulliau a werthfawrogir yn gymdeithasol yw gallu ymgorffori canlyniadau nad ydynt yn ymwneud â'r farchnad 'anodd eu gwerthfawrogi' mewn asesiadau, trwy ddefnyddio gwerthoedd ariannol dirprwyo.

Ni ellir prynu a gwerthu canlyniadau nad ydynt yn ymwneud â'r farchnad yn uniongyrchol - nid oes mecanwaith pris yn bodoli i gael gwerth marchnadol. Heb hyn, mae'n anodd canfod pa werth ariannol i'w roi i ganlyniad.

Mae gwerthoedd dirprwyo ariannol yn ffordd o fynd i'r afael â'r broblem hon, trwy neilltuo gwerth ariannol i gynrychioli neu 'ddarlunio' y canlyniad hwnnw.

Mae tri phrif ddull o brisio canlyniadau nad ydynt yn ymwneud â'r farchnad:

- 1 **Dewis a nodwyd**
- 2 **Ffafiaeth a ddatgelwyd**
- 3 **Dull boddhad bywyd**

Adnoddau

Mae Llywodraeth y DU yn darparu trosolwg a chanllawiau (41) ar sut i ddefnyddio'r dulliau hyn, yn benodol mewn perthynas â SCBA ac SROI.

Mae Prifysgol Queensland yn darparu gweithlyfr a deunydd dysgu (42) ar sut i gymhwyso dulliau priso i ganlyniadau nad ydynt yn ymwneud â'r farchnad.

Rhagymadrodd

Cyn i Chi
DdechrauSROI &
SCBASefydlu
CostauGwerthfawrogi
CanlyniadauSicrwydd
Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur
Adnoddau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Mae ffafriaeth a nodwyd a ffafriaeth a ddatgelwyd yn ddwy ffurf ar y dull parodrwydd i dalu. Mae'r ffafriaeth a nodwyd yn defnyddio cwestiynu ar ffurf arolwg i ofyn yn uniongyrchol am ffigur derbyniol. Mae ffafriaeth a ddatgelwyd yn ennyn ffigur sy'n seiliedig ar arferion gwneud penderfyniadau a gwario pobl ar gynhyrchion cysylltiedig/tebyg.

Yn draddodiadol, mae cefnogwyr allweddol SROI wedi pwysleisio gwerthfawrogi pob canlyniad. Yn absenoldeb gwerthoedd dirprwy addas, defnyddiwyd dull o'r enw 'Gêm Gwerth' (43). Mae hyn yn golygu gofyn cwestiynau i grŵp ffocws o ddefnyddwyr gwasanaeth ynghylch pa gynhyrchion yr hoffent fod yn berchen arnynt pe baent yn cael ychydig o arian annisgwyl, a sut y byddai'r budd llesiant o'r cynhyrchion hyn yn cymharu â'r canlyniadau a geir o'r gwasanaeth neu'r ymyriad.

Mae dwy broblem allweddol gyda defnyddio'r dull hwn:

 Nid yw'n allosodadwy i boblogaethau ehangach. Mae ond yn cynrychioli'r gwerth y byddai'r rhai y gofynnir iddynt yn barod i'w dalu. Mae hyn yn cyfyngu'n ddifrifol ar ddefnyddioldeb y canfyddiadau a'r gymhareb derfynol.

 Mae perygl iddo werthfawrogi canlyniadau pobl lai difreintiedig dros bobl fwy difreintiedig. Mae cydberthynas gref rhwng parodrwydd i dalu a'r gallu i dalu ac felly mae mater tegwch sylweddol o ran defnyddio cynrychioliadau hynod leoledig o werth (61).

Ffordd o ddelio â'r broblem hon yw defnyddio gwerthoedd dirprwy ariannol safonol. Mae'r rhain yn deillio o samplau cynrychioliadol y gellir eu hallosod yn rhesymol i boblogaethau ehangach.

Enghraifft

Mae Simetrica Jacobs a Banciau Gwerth Cymdeithasol HACT (14) yn darparu gwerthoedd dirprwyo safonol ar gyfer ystod o ganlyniadau, gyda'r gwerthoedd yn deillio o astudio arferion gwario unigolion sydd wedi ennill ychydig bach o arian annisgwyl o'r loteri.

Dyma un ffordd o fynd i'r afael â mater tegwch gan ei fod yn cymryd mai'r arferion gwario hyn yw sut y byddai pobl yn gwerthfawrogi'r canlyniadau hyn pe na bai arian yn broblem.

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Y trydydd dull yw'r dull boddhad bywyd. Mae hyn yn cyfateb y gwelliannau mewn metrigau dilys ar gyfer mesur ansawdd bywyd a grëwyd gan ganlyniad gyda ffigur ariannol a ddeilliodd o gyrraedd yr un gwelliant.

Mae Simetrica a HACT wedi defnyddio'r dull hwn i alinio gwerthoedd dirprwy ariannol â newidiadau yng Ngraddfa Lles Meddyliol (Byr) Warwick-Edinburgh (31).

Mae'r gwerthoedd dirprwy hyn wedi'u trwyddedu o dan drwydded creadigol agored (44) ac maent ar gael i elusennau cofrestredig eu defnyddio am ddim.

Mae'n bwysig deall a ydych chi'n gallu defnyddio'r adnodd hwn o fewn y drwydded bresennol, neu a ydych chi'n gallu cael trwydded trwy brynu, cyn dechrau ar eich astudiaeth.

Adnoddau

Mae trysorlys y DU wedi mabwysiadu'r dull hwn o amgylch WELLBYs (blynnyddoedd bywyd wedi'u haddasu ar gyfer lles), lle mae newid o un pwynt mewn boddhad bywyd (ar raddfa 0-10) yn cael ei werthfawrogi ar £13,000 y flwyddyn ac yn ychwanegu cyfeiriad cyfatebol. (64)

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Gwerthfawrogi Gwelliannau Iechyd gan ddefnyddio Blynyddoedd Bywyd wedi'u Haddasu yn ôl Ansawdd

O fewn economeg iechyd draddodiadol, mae mesurau gwelliannau iechyd yn gyffredinol yn asesu enillion (neu golledion) mewn defnyddioldeb dros amser. Mae dulliau cyffredin sy'n defnyddio'r dull hwn yn cynnwys blynyddoedd bywyd wedi'u haddasu o ansawdd (QALYs) a blynyddoedd bywyd wedi'u haddasu gan anabledd (DALYs).

Diffiniad QALY

Mesur o gyflwr iechyd person neu grŵp lle caiff y buddion, o ran hyd bywyd, eu haddasu i adlewyrchu ansawdd bywyd. Mae un flwyddyn bywyd wedi'i haddasu o ran ansawdd (QALY) yn hafal i flwyddyn o fywyd mewn iechyd perffaith (17).

Diffiniad DALY

Mesur o effaith clefyd neu anaf o ran blynyddoedd iach a gollwyd (17), wedi'i gyfrifo fel swm y blynyddoedd a fu fyw gydag anabledd (YLD) ynghyd â blynyddoedd bywyd a gollwyd. (YLL), o'i gymharu â disgwyliad oes cyfeirio. Yn yr achos hwn, mae anabledd yn golygu unrhyw broblem iechyd.

Mae EuroQOL (45) yn darparu nifer o offer dilys (46) ar gyfer mesur newidiadau yn QALY. Mae'r tri offeryn sylfaenol (EQ-5D-3L, EQ-5D-5L ac EQ-5D-Y-3L) yn mesur iechyd cyffredinol a gellir eu cymhwyso mewn ystod eang o amgylchiadau, gyda newidiadau rhwng arsylwadau cyn ac ar ôl yn alinio gyda gwerthoedd ariannol trwy barodrwydd i dalu fesul trothwy QALY.

Yn y DU, mae canllawiau NICE yn cynghori (47) £20,000 fesul QALY a enillwyd fel y trothwy isaf, gyda throthwy uchaf o £30,000 fesul QALY a enillwyd. Fodd bynnag, mae'r prisiad hwn wedi'i feirniadu.

Mae Llyfr Gwyrdd Llywodraeth y DU (39) yn gosod parodrwydd i dalu fesul QALY ar £70,000.

I gael enghraifft o sut i gymhwyso WTP fesul QALY gan ddefnyddio offer EuroQOL, gweler gwerthusiad SROI Iechyd Cyhoeddus Cymru o raglen hunan-brofi iechyd rhywiol (11) a'r adroddiad technegol (48).

Mae offer EuroQOL yn cael eu haddasu i bob gwlad (49) i gyfrif am wahaniaethau diwylliannol o ran prisio gwahanol gydrannau iechyd. Bydd angen i chi ddewis y set gwerth priodol ar gyfer eich cyd-destun. Sylwch fod y rhain yn cael eu diweddarau'n barhaus.

Mae offer EuroQOL yn rhad ac am ddim i'w defnyddio o dan drwydded (30) at ddibenion ymchwil anfasnachol (gweler pwynt 1.4), ac mae angen cofrestru cyn eu defnyddio (50).

Troednodiadau

*Mae EQ-5D-5L yn gyffredinol yn cael ei ffafrio dros EQ-5D-3L oherwydd ei fod yn fwy sensitif i newid ac mae ganddo lai o effeithiau nenfwd (lle mae gan lawer o bobl sgôr mynegai cyfleustodau uchaf o 1).

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

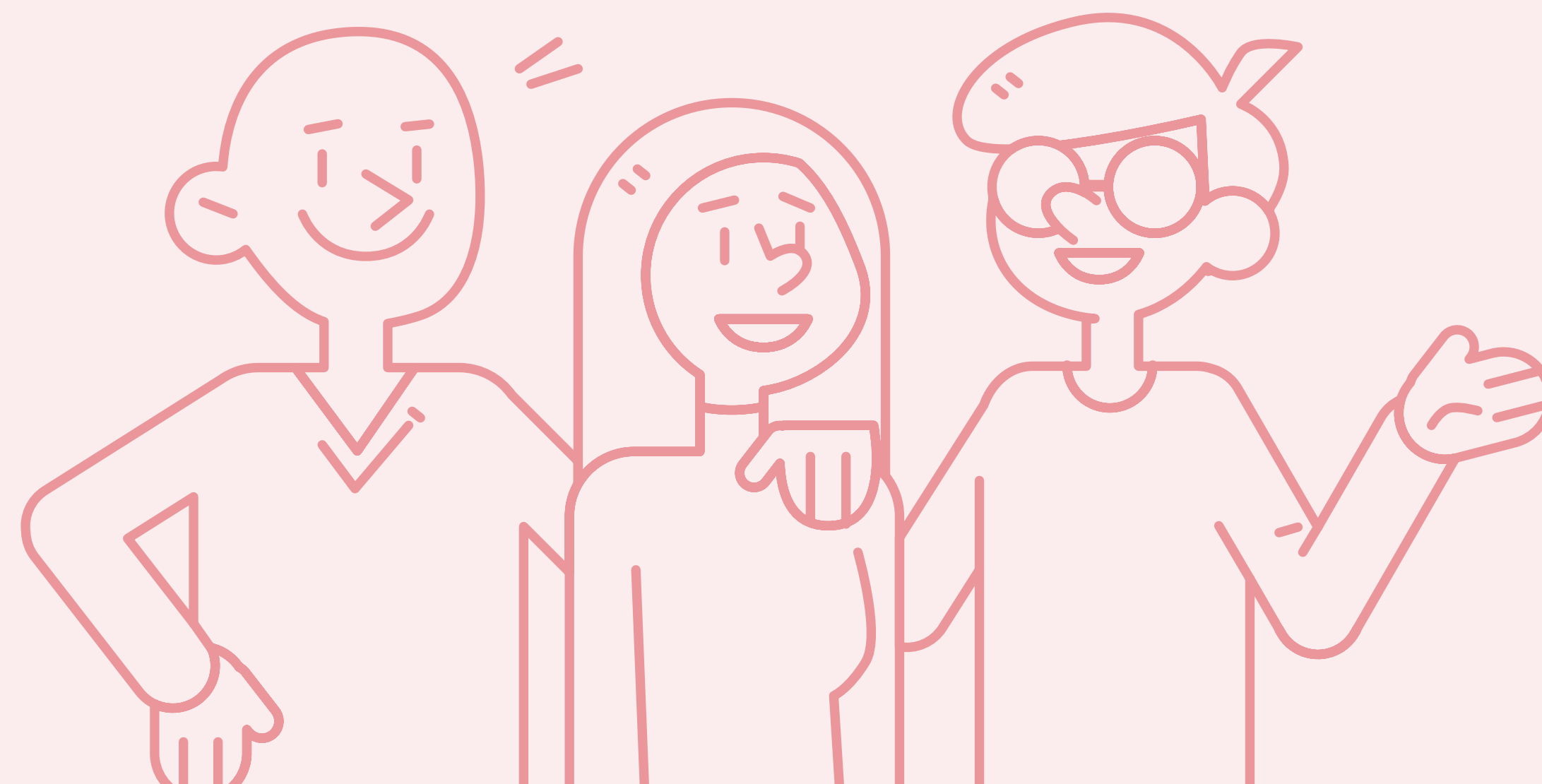
Gwerthfawrogi Canlyniadau

Disgownt

Disgownt yw sut rydym yn deall gwerth presennol budd y byddwn yn ei dderbyn yn y dyfodol.

Yn gyffredinol, mae'n well gennym gael arian nawr yn hytrach nag ar adeg yn y dyfodol oherwydd yr hyn y gallwch ei wneud â'r arian hwnnw (e.e. ennill llog neu gyfleoedd eraill) - gelwir hyn yn werth amser arian.

Mae Llyfr Gwyrdd Llywodraeth y DU yn awgrymu cyfradd ddisgownt flynyddol (39) o 3.5% hyd at 30 mlynedd yn y dyfodol, gyda chyfradd ddisgownt sy'n gostwng y tu hwnt i hyn. Cymhwysir cyfradd ostyngol o 1.5% i ganlyniadau sy'n effeithio ar iechyd.

Rhagymadrodd

Cyn i Chi
Ddechrau

SROI &
SCBA

Sefydlu
Costau

Gwerthfawrogi
Canlyniadau

Sicrwydd
Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur
Adnoddau

Sicrwydd Ansawdd

Mae'r adran hon yn amlinellu sut i sicrhau ansawdd astudiaeth SROI neu SCBA o safbwynt iechyd cyhoeddus. Wrth i ddulliau ddatblygu y tu allan i'r gwyddorau, mae'n bwysig sicrhau bod y dystiolaeth rydych chi'n ei defnyddio neu'n ei chreu yn addas ar gyfer eich anghenion chi ac anghenion eich cynulleidfa.

Mae'r adran hon yn darparu dolenni i adnoddau sy'n eich galluogi i wneud hyn. Er bod yr adran hon yn amlinellu sut i sicrhau ansawdd astudiaeth, gellir ei defnyddio hefyd i wirio ansawdd eich astudiaeth eich hun yn fewnol cyn dechrau neu gyhoeddi.

SROI

Ar hyn o bryd mae dau fframwaith asesu ansawdd ar gyfer SROI.

Mae Krlev et al 2013 (51) yn cynnwys rhestr 12 pwynt gyda phob pwynt yn cyfateb i ymateb 'ie/na oedd'. Ni roddir unrhyw arwydd o'r hyn a ystyrir yn sgôr derbyniol; fodd bynnag, mae'r awduron yn cyfeirio at sgôr o 7 o leiaf fel 'da'.

Mae Hutchinson et al 2019 (52) yn cynnwys rhestr 21 pwynt gyda phob pwynt yn cyfateb i ymateb 'ie/na/aneglur'. Mae'r fframwaith hwn yn cynnwys pwyntiau ychwanegol ar 'briodoledd' rhoi gwerth ariannol ac yn cyflwyno persbectif mwy hyblyg ar gynllun yr astudiaeth ('A oedd cynllun yr astudiaeth yn briodol ar gyfer cwestiwn yr astudiaeth?').

SCBA

Ar hyn o bryd, nid oes fframwaith sicrhau ansawdd penodol ar gyfer SCBA. Yn lle hynny, gellir defnyddio dau fframwaith asesu ansawdd generig ar gyfer gwerthuso economaidd.

Y cyntaf yw Rhestr Wirio CASP (Rhaglen Sgiliau Arfarnu Critigol) ar gyfer Gwerthusiadau Economaidd (2018) (53). Mae hwn yn cynnwys 12 cwestiwn gyda phob un yn cyfateb i opsiynau ymateb, sef 'ie', 'na', a 'methu dweud', gyda lle i roi rhesymeg. Cyflwynir y rhan fwyaf o gwestiynau ochr yn ochr â gair i gall ac awgrymiadau defnyddiol i ysgogi asesiad cynhwysfawr o astudiaeth SCBA. Datblygwyd y rhestr wirio hon fel arf addysgol ac nid oes ganddi system sgorio.

Yr ail yw Rhestr Wirio Arfarniad Critigol JBI ar gyfer Gwerthusiadau Economaidd (54). Mae'r rhestr wirio hon yn adeiladu ar waith Drummond et al 2005 (55). Mae'r rhestr wirio yn cynnwys 11 cwestiwn (a restrir isod) gyda'r ymatebion cyfatebol yn nodi 'ie', 'na', 'aneglur', ac 'amherthnasol'.

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

- Rhagymadrodd
- Cyn i Chi Ddechrau
- SROI & SCBA
- Sefydlu Costau
- Gwerthfawrogi Canlyniadau
- Sicrwydd Ansawdd
- Adrodd
- Cyfeiriadur Adnoddau

Sicrwydd Ansawdd

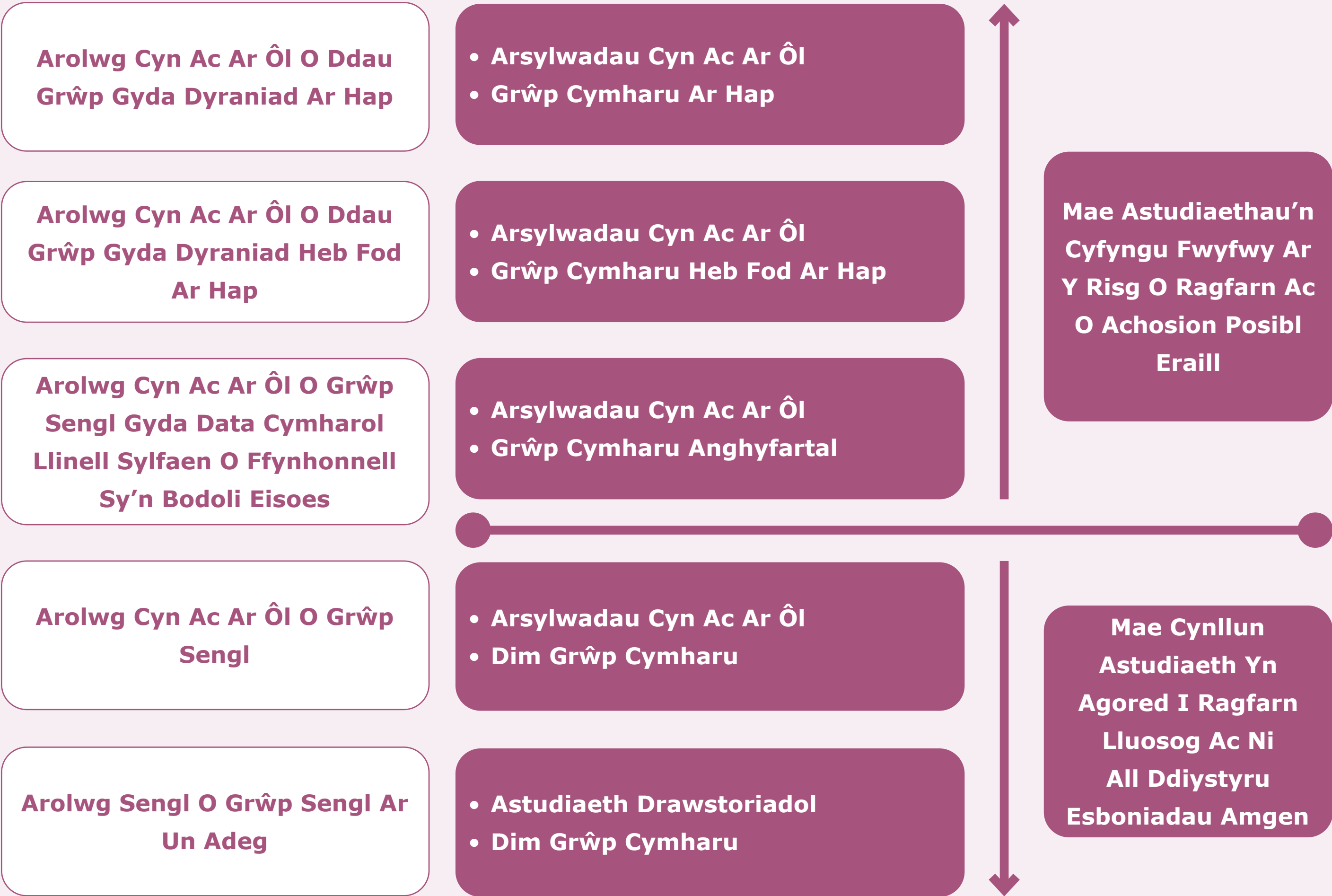
Ffigur 4 Asesu rhagfarn neu duedd mewn astudiaethau gwerthusol (addaswyd o'r Ysgol Dystiolaeth (33))

Asesu Risg o Ragfarn neu duedd

Gan fod iechyd cyhoeddus yn wyddor, dylech ystyried i ba raddau y mae rhagfarn yn effeithio ar eich canlyniadau.

Mae rhagfarn neu duedd yn 'wall systematig a all ddigwydd wrth ddylunio, cynnal neu ddehongli astudiaeth, gan arwain at gasgliadau anghywir. . . a gall gael effaith sylweddol ar ddibynadwyedd a dilysrwydd y canfyddiadau' (56).

Offeryn defnyddiol ar gyfer asesu'r risg o ragfarn neu duedd o fewn y data a ddadansoddwyd gan astudiaeth yw'r 'ysgol dystiolaeth' (33), sydd wedi'i haddasu ar gyfer iechyd cyhoeddus isod. Mae'r cysyniad hwn yn tarddu o wyddoniaeth plismona, ac yn deillio o Raddfa Dulliau Gwyddonol Maryland (34).

Adrodd

Mae'r adran hon yn darparu canllawiau ac offer ar gyfer adrodd ar ganlyniadau eich astudiaeth SROI neu SCBA a chyfathrebu'r rhain mewn ffordd gadarn a systematig. Mae'n amlinellu dolenni i offer a all eich helpu i strwythuro'ch dadansoddiad a delweddu canfyddiadau.

SCBA

Ar gyfer SCBA², mae Awdurdod Cyfun Manceinion Fwyaf yn darparu offeryn Dadansoddi Cost-Budd (35) sy'n darparu fframwaith cynhwysfawr ar gyfer amlinellu a mapio buddion a chostau.

Maent hefyd yn darparu Map Ffordd Carbon Isel a Buddion Prosiectau Ynni (35) i helpu i ddeall manteision ehangach yn ymwneud â lleihau carbon ac ynni.

Mae Llywodraeth y DU, mewn cydweithrediad â GMCA (New Economy gynt), yn darparu canllawiau (57) ar sut i ddefnyddio model ac offeryn Dadansoddiad Cost-Budd GMCA.

²Er bod hyn yn cyfeirio at Ddadansoddiad Cost-Budd, mae model y GMCA yn gallu ymgorffori canlyniadau nad ydynt yn ymwneud â'r farchnad ac felly gellir ei gymhwyso i Ddadansoddiad Cost-Budd Cymdeithasol.

³Mae cymeradwyaeth yn ymwneud â phrosesau a dulliau ac nid sicrwydd ansawdd nac adolygiad gan gymheiriaid

Ystyriaethau Allweddol

Gall defnyddio offeryn neu fodel:

- eich helpu i fapio a deall canlyniadau yn well
- helpu i sicrhau eich bod yn defnyddio'r cyfrifiadau cywir

SROI

Ar gyfer SROI, mae Social Value UK yn darparu Map Gwerth SROI (58), sy'n cyflwyno fframwaith cynhwysfawr a hawdd ei ddilyn ar gyfer rhoi tystiolaeth o ganlyniadau a chyfrifo elw ar fuddsoddiad. Mae hwn yn fersiwn gwell o gynnyrch ISV cynharach: Map Effaith SROI (58).

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn darparu templed symlach ar gyfer mewnbynnu data ar gyfer SROI a SCBA.

Ar gyfer enghreifftiau o adroddiadau SROI blaenorol, mae cronfa ddata adroddiadau ISV (59) yn darparu ystorfa o adroddiadau a gymeradwywyd gan ISV³.

Mae Cronfa Ddata Gwerth Cymdeithasol ac Efelychydd Iechyd Cyhoeddus (1) Iechyd Cyhoeddus Cymru (SVDS) yn storio adroddiadau SROI gydag offeryn ar-lein sy'n dadansoddi canlyniadau a gwerthoedd. Mae'r adroddiadau y gellir eu gweld yn yr offeryn ar-lein wedi'u sicrhau o ran ansawdd er mwyn sicrhau lefel uchel o hyder yn y cyfrifiadau a'r broses.

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

Adrodd

Cyfathrebu Canlyniadau

Prif ganlyniad astudiaeth SROI yw'r gymhareb derfynol. Mae hyn yn cyfleu swm y 'gwerth cymdeithasol' a grëwyd (neu'n hytrach y gwerth a rennir y cytunwyd arno ac a gydnabyddir rhwng y sefydliad a'r rhanddeiliaid ar ffurf ariannol) wedi'i rannu â'r swm a fuddsoddwyd (neu gyfanswm y costau). Mynegir y gymhareb ganlyniadol fel swm X o werth a grëwyd ar gyfer pob Y a wariwyd.

Dylech bob amser roi gwybod am y flwyddyn bris. Mae'r gymhareb wedi'i gwreiddio mewn cyd-destun penodol, sy'n arbennig o bwysig wrth ddeall newidiadau mewn costau a buddion dros amser. Mae'r Swyddfa Ystadegau Gwladol yn darparu rhai offer defnyddiol ar gyfer deall ac olrhain chwyddiant dros amser, (60) y gellir eu defnyddio i drosi prisiau, costau a buddion yn flwyddyn brisiau gyffredin at ddibenion cymharu.

Mater allweddol i SROI yw'r diffyg dehongliad ystyrion o'r gymhareb derfynol (51) (61).

Mae dadansoddiad o'r SVDS yn amlygu ychydig iawn o astudiaethau (< 1%) yn adrodd cymhareb o lai na 1:1, sy'n nodi bod y rhan fwyaf o astudiaethau'n amlygu positif net o werth cymdeithasol sy'n cael ei greu gan yr ymyriadau sy'n cael eu gwerthuso.

Ystyriaethau allweddol:

Rhowch fewnwelediad i'r gymhareb derfynol

Bydd y rhai sy'n gwneud penderfyniadau ariannol am allu deall yn rhwydd yr hyn y maent yn edrych arno wrth i chi eiriol dros fuddsoddiad cynyddol mewn iechyd cyhoeddus

Deallwch welededd gwahanol werthoedd i'r darlennydd

(Ar gyfer SROI) Sicrhewch fod darllenwyr yn gosod y gymhareb yn ei chyd-destun o fewn y dadansoddiad o ddata ansoddol

Amlinellwch sut mae dulliau gweithredu â ffocws

cymdeithasol yn cynnig mewnwelediad ychwanegol

Yn enwedig mewn perthynas â dulliau economeg iechyd amgen

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

Adrodd

I wneud cymariaethau rhwng cymarebau, rhaid defnyddio gwerthoedd dirprwy ariannol cyfatebol. Fel arall, efallai y byddwch yn gwerthfawrogi canlyniadau unigolion llai difreintiedig yn fwy na chanlyniadau'r rhai mwyaf difreintiedig (61).

Cofiwch, nid pwrpas SROI yw pennu cost-ffeithiolrwydd, fforddiadwyedd, neu deilyngdod prosiect, ond yn hytrach i gyfleu gwerth o safbwynt rhanddeiliaid.

Ar gyfer SCBA, mae'r dehongliad o'r gymhareb yn dal i ddod ar draws rhai o'r un problemau â SROI - yn enwedig sicrhau cysondeb mewn gwerthoedd dirprwy - ond nid yw'n cael ei boeni gan y mater o gyfleu safbwynt rhanddeiliaid.

Mantais defnyddio SCBA yw amlinellu gwahaniaethau allweddol gyda CBA traddodiadol a gallu amlygu gwerth canlyniadau nad ydynt yn seiliedig ar y farchnad i sefydliad.

Wrth ystyried natur ddiriaethol gwerthoedd, mae'r GMCA yn darparu papur trafod (62) ar 'arian trosadwy' (h.y., i ba raddau y bydd gostyngiad mewn gwariant yn arwain at ailddyrannu'r gostyngiad hwnnw) a'i gymhwyso o fewn Dadansoddiad Cost-Budd.

Mae hyn yn fan cychwyn defnyddiol ar gyfer deall y cysyniad a gallai eich helpu i allu cyfathrebu'r pwyntiau hyn wrth adrodd. Fodd bynnag, sylwch mai pwrpas 'penodol' dulliau gweithredu sy'n canolbwyntio ar gymdeithas yw cyfathrebu gwerth ystod ehangach o ganlyniadau (yn enwedig rhai nad ydynt yn ymwneud â'r farchnad), ac felly nid yw hon yn gydran neu'n broses ofynnol o naill ai SCBA neu SROI.

Gall dangos dadansoddiad o'r gwahanol fathau o werth sy'n bresennol yng nghyfanswm eich buddion helpu i amlinellu gwelededd y gost hon i'ch darllenwyr. Mae diagramau Sankey (63) yn arbennig o ddefnyddiol wrth ddangos y dadansoddiad hwn fel llif o un cam i'r llall. Fodd bynnag, dim ond un ffordd ydyn nhw o gyfleu'r wybodaeth hon a dylai'r darllenydd ystyried eraill lle bo'n briodol.

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

Adrodd

Rhowch fewnwelediad i'r gymhareb derfynol - cofiwch, mae SROI a SCBA yn ddulliau sy'n canolbwyntio ar gymdeithas sy'n ymgorffori ystod eang o ganlyniadau.

Mae rhai o'r canlyniadau anodd eu prisio hyn yn rhai 'nad ydynt yn ymwneud â'r farchnad', ac felly mae'r gwerthoedd ariannol sydd ynghlwm wrthynt er mwyn dangos yr hyn y byddai unigolyn yn fodlon ei dalu am ganlyniad ac nid yr hyn y mae wedi/y gall ei dalu.

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Mae hon yn wybodaeth bwysig y mae angen i'ch darllenydd ei deall. Deallwch welededd gwerthoedd gwahanol i'r darllenydd – rydych chi'n cyfathrebu â chynulleidfa eang ag anghenion gwahanol.

Er enghraifft:

Efallai y bydd ymarferwyr iechyd cyhoeddus yn ceisio deall pa effeithiau cyfannol neu orlif y mae ymyriad yn eu cael ar gymdeithas a pha werth ariannol y mae'r rhain yn ei greu. Efallai eu bod yn ceisio sicrhau cyllid neu'n cyflwyno'r achos am fwy o adnoddau.

Efallai y bydd y rhai sy'n gwneud penderfyniadau ariannol yn ceisio deall pa ymyriadau y dylid eu hystyried yn flaenoriaeth ar gyfer cyllid. Efallai eu bod yn ceisio deall sut y bydd manteision ymyriad yn effeithio ar gyllidebau eleni a/neu blynnyddoedd diweddarach.

Enghraifft

I ailadrodd yr enghraifft uchod, cynhaliodd Hartfiel et al 2022 (9) astudiaeth SROI o ymyriad ymarfer corff cartref ar gyfer unigolion â dementia. Cynhyrchodd Enillion Cymdeithasol terfynol ar Fuddsoddiad o £5.94 am bob £1 a fuddsoddwyd. Ond beth mae hyn yn ei olygu a sut ddylid ei ddehongli?

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

Adrodd

Dull defnyddiol i'ch helpu i gyfleu eich canfyddiadau i'r cynulleidfaoedd gwahanol hyn yw rhannu'r gymhareb derfynol yn gydrannau gwahanol. Mae diagramau Sankey yn arbennig o ddefnyddiol ar gyfer helpu i gyfleu hyn.

Trwy wneud hyn gallwn nawr weld o'r ~£226,000 gwerth cymdeithasol a grëwyd:

- ~£164,000 o'r gwerth hwnnw oedd yr hyn y byddai unigolion yn fodlon ei dalu am welliannau i'w hiechyd meddwl
- ~£37,000 o'r gwerth hwnnw oedd yr hyn y byddai unigolion yn fodlon ei dalu am well perthnasoedd a chysylltedd cymdeithasol ag eraill
- ~£25,000 o'r gwerth hwnnw oedd yr hyn y byddai unigolion yn fodlon ei dalu am well iechyd corfforol
- ~£39,000 o'r gwerth hwnnw oedd arbedion cost uned posibl y gallai'r gwasanaeth iechyd, efallai, eu hadennill

Gall eich cynulleidfa ddehongli'r gwerthoedd hyn mewn gwahanol ffyrdd:

Roedd y rhan fwyaf o'r gwerth a grëwyd mewn gwella iechyd meddwl a pherthnasoedd unigolion (anodd prisio canlyniadau nad ydynt yn ymwneud â'r farchnad) nad ydynt efallai wedi'u cynnwys mewn mathau eraill o ddadansoddiadau economaidd. Mae hyn yn fantais allweddol o ddefnyddio dulliau sy'n canolbwyntio ar gymdeithas.

Dim ond ~£39,000 o'r gwerth y gallai'r gwasanaeth iechyd ei adennill o bosibl, sy'n llai na'r costau ~£46,000. Cofiwch, mae yna ddulliau mwy priodol o ddeall cost-effeithiolrwydd ac achos busnes ymyriad.

Siart llif dewis y dull gweithredu cywir

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

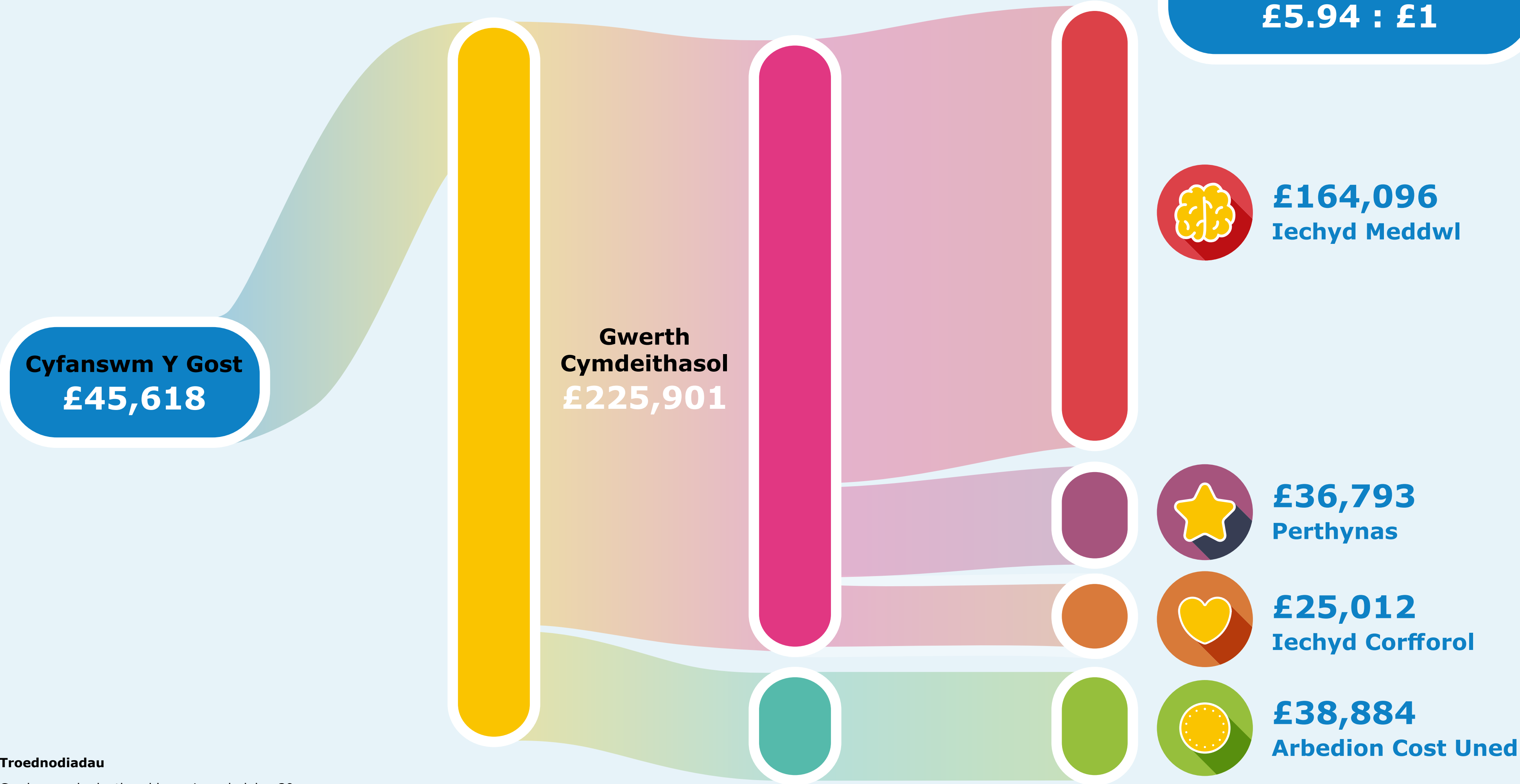
Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

Adrodd

Ffigur 5 Delweddu creu gwerth cymdeithasol trwy ddiagramau Sankey

Troednodiadau
Gweler y wybodaeth a ddarperir ar dudalen 39

- Rhagymadrodd
- Cyn i Chi Ddechrau
- SROI & SCBA
- Sefydlu Costau
- Gwerthfawrogi Canlyniadau
- Sicrwydd Ansawdd
- Adrodd
- Cyfeiriadur Adnoddau

- Rhagymadrodd
- Cyn i Chi Ddechrau
- SROI & SCBA
- Sefydlu Costau
- Gwerthfawrogi Canlyniadau
- Sicrwydd Ansawdd
- Adrodd
- Cyfeiriadur Adnoddau

Adrodd

O fewn SROI a SCBA, nid oes isafswm gwerth sefydledig ar gyfer yr hyn sy’n gyfystyr â buddsoddiad gwerth chweil.

Os yw eich cynulleidfa angen dealltwriaeth o sut mae cyllidebau yn debygol o gael eu heffeithio (er enghraifft, fel y penderfynwr ariannol) mae yna ddulliau mwy priodol.

Cofiwch:

Mae SROI yn dda am ddweud wrthym sut mae rhanddeiliaid yn profi ymyriadau a pha ganlyniadau y maent yn eu gwerthfawrogi.

Gall SROI a SCBA helpu i ddangos i ni werth canlyniadau nad ydym yn eu gweld mewn ymagweddau eraill.

Dehongliad o’r canlyniadau hyn ar gyfer yr ymarferydd iechyd cyhoeddus fyddai:

- Gan ddefnyddio dull prisio parodrwydd i dalu, mae’r ymyriad yn creu gwerth cadarnhaol sylweddol i’r claf.
- Mae’r rhan fwyaf o’r gwerth hwn (~£164,000) ar ffurf gwelliannau i iechyd meddwl ar ffurf gwell hyder i gleifion a llai o straen ar ofalwyr.
- Effaith gwell hyder oedd y mwyaf dylanwadol wrth benderfynu ar y budd ariannol a briodolir i well iechyd meddwl (sef £7,546 y pen).
- Roedd budd ariannol buddiol sylweddol hefyd yn gysylltiedig â gwell cysylltedd cymdeithasol.
- Mae’r canlyniadau hyn yn amlygu bod gan yr ymyriad hwn effeithiau buddiol sylweddol ar lesiant ac ansawdd bywyd cleifion a gofalwyr ac yn gosod gwerth ariannol sylweddol ar yr hyn y byddent yn fodlon ei dalu am y canlyniadau hyn.

Adrodd

Dehongliad o'r canlyniadau ar gyfer y penderfynwr ariannol fyddai:

Er bod yr arbedion cost uned posibl yn llai na chostau'r ymyriad, mae dulliau a thystiolaeth fwy priodol i asesu cost-effeithiolrwydd neu achos busnes.

Nid yw Enillion Cymdeithasol ar Fuddsoddiad o £5.94 am bob £1 a fuddsoddir yn awgrymu y bydd y gwasanaeth iechyd yn adennill nac yn derbyn y swm hwn o ganlyniad i'r buddsoddiad hwn.

Mae'r ymyriad yn creu gwerth sylweddol i gleifion a rhoddwyr gofal ar ffurf gwell hyder a llai o straen, sydd ill dau yn anodd eu gwerthfawrogi o ran canlyniadau nad ydynt yn ymwneud â'r farchnad.

Wrth asesu'r achos busnes ar gyfer yr ymyriad hwn, dylid ystyried y canlyniadau hyn os nad ydynt yn bresennol yn y canlyniadau sy'n cael eu hasesu (er enghraifft, nid yw'r canlyniadau hyn yn cael eu hystyried naill ai yn Adjetey et al 2023 (21) neu Pizzi et al 2022 (22)).

Rhagymadrodd

Cyn i Chi
Ddechrau

SROI &
SCBA

Sefydlu
Costau

Gwerthfawrogi
Canlyniadau

Sicrwydd
Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur
Adnoddau

Adrodd

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

 Rhestr wirio

	Deall sut mae dulliau sy'n canolbwyntio ar gymdeithas yn cynnig mewnwelediad ychwanegol	Gwybod y gwahaniaeth rhwng dulliau economeg iechyd traddodiadol a rhai â ffocws cymdeithasol. Beth yw manteision defnyddio dulliau â ffocws cymdeithasol?
	Gwybod pa dystiolaeth sydd ei hangen ar eich cynulleidfa	O fewn eich canfyddiadau, nodwch yr hyn y mae angen i'ch cynulleidfaoedd ei wybod. Sut bydd hyn yn eu helpu?
	Disgrifiwch beth rydych chi'n ei ystyried yn werth cymdeithasol	Pa ddeddfwriaeth ydych chi'n ei defnyddio fel fframwaith? Amlinellwch yn glir sut mae eich canlyniadau yn cyd-fynd ag elfennau o'r ddeddfwriaeth.
	Byddwch yn glir ynghylch pa gostau i'w cynnwys	Disgrifiwch yn glir pa gostau sydd wedi'u cynnwys a pha rai nad ydynt wedi'u cynnwys a'r rhesymeg y tu ôl i hyn
	Deallwch werthoedd dirprwyo a theimlo'n gyfforddus yn eu hegluro	Byddwch yn gyfforddus wrth ddefnyddio gwerthoedd ariannol dirprwyo yn eich dadansoddiad ac ymglyfarwyddwch â'r dulliau y tu ôl iddynt. Bydd eich cynulleidfa eisiau gwybod o ble y daethant.
	Rhowch fewnwelediad i'r gymhareb derfynol	Byddwch yn gymwys ac yn barod i gynnig mewnwelediad i'r gymhareb cost-budd/elw cymdeithasol trwy ddeall eich canfyddiadau a'ch canlyniadau yn drylwyr. Deallwch y gwerthoedd sy'n cyd-fynd â'r canlyniadau hynny a lefel yr hyder sy'n gysylltiedig â'r aliniad hwnnw. Mae hyn yn cynnwys disgrifio'r tybiaethau sy'n sail i'ch cyfrifiadau a'ch prisiadau.
	Deallwch welededd gwahanol werthoedd i'r darllenydd	Byddwch yn gymwys i rannu'r gymhareb derfynol yn wahanol fathau o brisiadau (e.e. cost uned yn erbyn parodrwydd i dalu) a deall y rhagdybiaethau y tu ôl iddynt. Deallwch eich cynulleidfa ac ymglyfarwyddwch â'r hyn y mae angen iddynt ei wybod am y rhagdybiaethau hyn fel y gallant wneud penderfyniadau'n hyderus.

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

Cyfeiriadur Adnoddau

ADNODD

<u>Rhestr wirio CASP</u>
<u>Offer EUROQOL</u>
<u>Offeryn CBA GMCA</u>
<u>Cronfa Ddata Costau Uned GMCA</u>
<u>Technegau prisio llyfr gwyrdd</u>
<u>Canllaw i SCBA</u>
<u>Canllaw i SROI</u>
<u>Banc Gwerth Cymdeithasol HACT</u>
<u>Gwerthoedd a chanllaw HACT SWEMWBS</u>
<u>Hierarchaeth Tystiolaeth</u>
<u>Canllaw Moeseg HRA</u>
<u>Fframwaith SA Hutchinson et al</u>
<u>Rhestr wirio JBI</u>
<u>Fframwaith SA Krlev et al</u>
<u>Map ffordd buddion prosiectau carbon isel ac ynni</u>
<u>Graddfa Dulliau Gwyddonol Maryland</u>
<u>Geirfa NICE</u>
<u>Offeryn CBA NZ Gov</u>
<u>Offeryn chwyddiant SYG</u>
<u>Gwerthuso Ymyriadau Newid Ymddygiad ICC</u>
<u>Strategaeth Hirdymor ICC</u>
<u>Fframwaith PICO</u>
<u>Cronfa Ddata Costau Uned PSSRU</u>
<u>Canllaw Buddsoddi mewn Iechyd Cyhoeddus</u>
<u>Crëwr diagram Sankey</u>
<u>Cronfa Ddata Gwerth Cymdeithasol ac Efelychydd</u>
<u>Geirfa Gwerth Cymdeithasol</u>
<u>Map effaith SROI</u>
<u>Map gwerth SROI</u>
<u>Llyfr Gwyrdd UK Gov</u>
<u>Llyfr gwaith UQ ar brisio canlyniadau nad ydynt yn ymwneud â'r farchnad</u>
<u>Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol</u>

PRYD I'W DDEFNYDDIO

Fframwaith asesu ansawdd ar gyfer SCBA
Offer wedi'u dilysu ar gyfer mesur ansawdd bywyd, y gellir eu halinio â gwerthoedd ariannol trwy Barodrwydd i Dalu fesul QALY
I'ch helpu i fapio a chofnodi canlyniadau ar gyfer CBA
Ffynhonnell costau uned ar gyfer ystod eang o feysydd sector cyhoeddus
Canllawiau ychwanegol ar dechnegau prisio ar gyfer SCBA (hefyd yn berthnasol i SROI)
I ymgyswngtu â SCBA a'i gamau
I ymgyswngtu â SROI a'i gamau
Ffynhonnell o werthoedd dirprwy ar gyfer canlyniadau nad ydynt yn ymwneud â'r farchnad
Gwerthoedd dirprwy sy'n cyd-fynd â Graddfa Lles Meddyliol Warwick-Edinburgh (Byr).
I'ch helpu i ddeall lle bydd eich astudiaeth a'ch tystiolaeth ar y raddfa a beth sydd ei angen ar eich cynulleidfia
I'ch helpu i lywio materion moesegol posibl
Fframwaith asesu ansawdd ar gyfer SROI
Fframwaith asesu ansawdd ar gyfer SCBA
Fframwaith asesu ansawdd ar gyfer SROI
Offeryn ar gyfer mapio a chofnodi canlyniadau sy'n ymwneud ag ynni carbon isel
Dull cyflym o asesu ansawdd astudiaeth a'i thystiolaeth, gan gynnwys y tueddiad i ragfarn
I fynd i'r afael â therminoleg economeg iechyd allweddol
I'ch helpu i fapio a chofnodi canlyniadau ar gyfer CBA
I'ch helpu i gyfrifo chwyddiant
Am enghraifft o ddamcaniaeth newid
I'ch helpu i alinio creu gwerth cymdeithasol o dan gyfarwydddeb Iechyd Cyhoeddus Cymru
I'ch helpu i strwythuro cwestiwn ymchwil clir
Ffynhonnell costau uned sy'n benodol i ofal iechyd a'r GIG
I helpu i gyflwyno'r achos dros fuddsoddi mewn iechyd a llesiant
I'ch helpu i greu diagramau Sankey
Ystorfa o astudiaethau SROI ar gyfer iechyd cyhoeddus
I fynd i'r afael â therminoleg gwerth cymdeithasol allweddol
Offeryn ar gyfer mapio a chofnodi canlyniadau ar gyfer SROI
Offeryn ar gyfer mapio a chyfrifo canlyniadau ar gyfer SROI
I'ch helpu i alinio eich gwerthusiad â gofynion UK Gov
Enghreifftiau gweithiol o gymhwyso technegau prisio ar gyfer SCBA (hefyd yn berthnasol ar gyfer SROI)
I'ch helpu i alinio creu gwerth cymdeithasol o dan gyfarwydddeb Llywodraeth Cymru

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

Cyfeiriadur Adnoddau

Cyfeirnodau

1. Public Health Wales. 2024. The Social Value Database and Simulator for Public Health. [Online]. https://svdpublichealth.methods.co.uk/users/sign_in
2. Dyakova M, Ashton K, Stielke A, Bellis M. 2019. Step-by-step process of making the case for sustainable investment in wellbeing and health equity. European Journal of Public Health. Vol. 29.
3. Cotter-Roberts A, Ashton K, Stielke A, Dyakova M. 2022. Presenting a Social Value Database and Simulator for Public Health. European Journal of Public Health. Vol. 32. <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC9834864/>
4. Dyakova M, Ashton K, Stielke A, Bellis M. 2019. How to Make the Case for Sustainable Investment in Well-being and Health Equity: A Practical Guide. Public Health Wales. [Online]. <https://phwwhocc.co.uk/resources/how-to-make-the-case-for-sustainable-investment-in-well-being-and-health-equity-a-practical-guide/>
5. Local Government Association. 2024. Toolkit: Social value - Achieving community benefits. local.gov.uk. [Online]. <https://www.local.gov.uk/our-support/procurement-hub/nationalprocurement-strategy/toolkit-social-value-achieving-community>
6. Institute for Social Value. 2024. What is Social Value and Why Does it Matter? Institute for Social Value. [Online]. <https://socialvalueuk.org/what-is-social-value/>
7. Dyakova M, Cotter-Roberts A, Ashton K. 2024. From 'evidence-based' towards 'value-based' public health: measuring what matters most. European Journal of Public Health, Vol. 34, pp. 423-424. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/38442707/>
8. Zane S, Pupo J, Welsh B. 2023. Correctional treatment as an economically sound approach to reducing the high costs of recidivism: A review of the research. Criminal Behaviour and Mental Health, Vol. 33, pp. 125-138. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/36914839/>
9. Hartfiel N, Gladman J, Harwood R, Tudor-Edwards R. 2022. Social Return on Investment of Home Exercise and Community Referral for People With Early Dementia. Gerontology and Geriatric Medicine. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/35677674/>
10. Makanjuola A, Lynch M, Hartfiel N, Cuthbert A, Wheeler H, Tudor-Edwards R. 2022. A Social Return on Investment Evaluation of the Pilot Social Prescribing Emotion Mind Dynamic Coaching Programme to Improve Mental Wellbeing and Self-Confidence. International Journal of Environmental Research and Public Health. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/36078373/>
11. Ashton K, Challenger A, Cotter-Roberts A, Craddock C, Williams J, Green L. 2024. Self-administered sexual health testing in an open prison setting in Wales: A Health Impact Assessment and Social Return on Investment analysis. Public Health Wales. [Online]. <https://phwwhocc.co.uk/wp-content/uploads/2024/02/SROI-Sexual-Testing-in-prison-report-Final.pdf>
12. Institute for Social Value. 2012. Resources Library: A Guide to Social Return on Investment 2012. [Online]. <https://socialvalueuk.org/resources/a-guide-to-social-return-on-investment-2012/>
13. Vardakoulias O. 2013. Social CBA and SROI. [ed.] New Economics Foundation. <https://www.nefconsulting.com/wp-content/uploads/2014/10/Briefing-on-SROI-and-CBA.pdf>
14. HACT. UK Social Value Bank. 2025. [Online] <https://hact.org.uk/tools-and-services/uk-social-value-bank/>
15. Future Generations Commissioner for Wales. 2025. Well-being of Future Generations (Wales) Act 2015. [Online] <https://www.futuregenerations.wales/about-us/future-generations-act/>
16. Public Health Wales. 2023. Working Together for a Healthier Wales. Our Long Term Strategy 2023-2035. [Online]. <https://phw.nhs.wales/about-us/working-together-for-a-healthier-wales/phw-strategy-plain-eng-0523-pdf/>

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

Cyfeiriadur Adnoddau

Cyfeirnodau (parhad)

17. National Institute for Health and Care Excellence. 2024. Glossary. [Online]. <https://www.nice.org.uk/glossary>

18. Institute for Social Value. 2024. Resources Library: Glossary of Social Value Terms. Institute for Social Value. [Online]. <https://socialvalueuk.org/resources/glossary-of-social-value-terms/>

19. National Collaborating Centre for Methods and Tools. 2024. Defining your question: PICO and PS. Mc Master University. [Online]. <https://www.nccmt.ca/knowledge-repositories/search/138>

20. Faculty of Public Health. 2018. The hierarchy of research evidence - from well conducted meta-analysis down to small case series. Health Knowledge. [Online]. <https://www.healthknowledge.org.uk/public-health-textbook/research-methods/1a-epidemiology/hierarchy-research-evidence>

21. Adjetev C, Karnon B, Falck R, Balasubramaniam H, Buschert K, Davis J. 2023. Cost-effectiveness of exercise versus multimodal interventions that include exercise to prevent falls among community-dwelling older adults: A systematic review and meta-analysis. Maturitas. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/36630860/>

22. Pizzi L, Jutkowitz E, Prioli K et al. 2022. Cost-Benefit Analysis of the COPE Program for Persons Living With Dementia: Toward a Payment Model. Innovation in Aging. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/35047708/>

23. Ashton K, Parry-Williams L, Dyakova M, Green L. 2020. Health Impact and Social Value of Interventions, Services, and Policies: A Methodological Discussion of Health Impact Assessment and Social Return on Investment Methodologies. Frontiers Public Health. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32175302/>

24. Welsh Health Impact Assessment Support Unit. 2024. [Online] Public Health Wales. <https://phwwhocc.co.uk/whiasu/>

25. UK Government. 2015. Well-being of Future Generations (Wales) Act 2015. legislation.gov.uk. [Online]. <https://www.legislation.gov.uk/anaw/2015/2/contents>

26. Ashton K, Cotter-Roberts A, Clemens T, Green L, Dyakova M. 2024. Advancing the social return on investment framework to capture the social value of public health interventions: semistructured interviews and a review of scoping reviews. Public Health, Vol. 226, pp. 122-127. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/38056399/>

27. United Nations. Sustainable Development Goals. 2023. [Online]. <https://sdgs.un.org/goals>

28. Cline A, Knowles N, West J, Homolova L, Grey C, Mugweni E, Gould A. 2024. Evaluating Behaviour Change Interventions. <https://phwwhocc.co.uk/wp-content/uploads/2024/02/EvaluatingBehaviour-Change-Interventions.pdf>

29. Health Research Authority. 2024. Research Ethics Service and Research Ethics Committees. NHS. [Online]. <https://www.hra.nhs.uk/about-us/committees-and-services/res-and-recs/>

30. EUROQOL. 2024. EQ-5D. [Online]. <https://euroqol.org/>

31. Trotter L, Rallings Adams MK. 2017. Valuing Improvements in Mental Health. HACT. [Online]. https://socialvalueuk.org/wp-content/uploads/2023/01/HACT-WEMWBS-Report-8pp_PRINT-4.pdf

32. Welsh Government. 2023. National Survey for Wales. [Online]. <https://www.gov.wales/national-survey-wales>

33. College of Policing. 2013. Evaluation and Review. [Online]. <https://www.college.police.uk/app/intelligence-management/analysis/evaluation-and-review>

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

Cyfeiriadur Adnoddau

Cyfeirnodau (parhad)

34. [Farrington D, Gottfredson D, Sherman L, Welsh B. 2002. Maryland Scientific Methods Scale. US Department of Justice. \[Online\].](#)

35. [Greater Manchester Combined Authority. 2024. Cost-Benefit Analysis. \[Online\]. <https://www.ojp.gov/ncjrs/virtual-library/abstracts/maryland-scientific-methods-scale-evidence-based-crimeprevention-p> <https://greatermanchester-ca.gov.uk/what-we-do/research/research-cost-benefit-analysis/>](#)

36. [New Zealand Treasury. 2024. The Treasury’s CBAX Tool. The Treasury. \[Online\]. <https://www.treasury.govt.nz/information-and-services/state-sector-leadership/investment-management/investment-planning/treasurys-cbax-tool>](#)

37. [EUROQOL. 2024. Population Norms. \[Online\]. <https://euroqol.org/information-and-support/resources/population-norms/>](#)

38. [Personal Social Services Research Unit. 2023. Unit Costs of Health and Social Care programme \(2022 – 2027\). <https://www.pssru.ac.uk/project-pages/unit-costs/>](#)

39. [HM Treasury. 2022. The Green Book. <https://www.gov.uk/government/publications/the-green-book-appraisal-and-evaluation-in-central-government/the-green-book-2020>](#)

40. [National Indigenous Australian Authority. 2014. Forecast SROI analysis of the Drum Atweme program \(Tangentyere Council\). \[ed.\] Australian Government. <https://www.niaa.gov.au/resourcecentre/forecast-sroi-analysis-drum-atweme-program-tangentyere-council>](#)

41. [Fujiwara D, Campbell R. 2011. Valuation Techniques for Social Cost-Benefit Analysis. \[ed.\] HM Treasury. \[https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5a7b9e3be5274a7318b8fd4c/greenbook_valuationtechniques.pdf\]\(https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5a7b9e3be5274a7318b8fd4c/greenbook_valuationtechniques.pdf\)](#)

42. [University of Queensland. 2022. Non-Market Valuation Methods. Social Cost-Benefit Analysis and Economic Evaluation. \[Online\]. <https://uq.pressbooks.pub/socialcba/chapter/non-marketvaluation-methods/>](#)

43. [Scholten P. 2019. Resources Library: ValueGame: A method for involving customers in valuing outcome. Institute for Social Value. \[Online\]. <https://socialvalueuk.org/resources/valuegame-ameethod-for-involving-customers-in-valuing-outcome/>](#)

44. [HACT. 2023. Licensing Conditions for the UK Social Value Bank. \[Online\]. <https://hact.org.uk/tools-and-services/licensing-conditions-for-the-uk-social-value-bank/>](#)

45. [EUROQOL. 2024. \[Online\]. <https://euroqol.org/>](#)

46. [EUROQOL. 2024. Instruments. \[Online\]. <https://euroqol.org/information-and-support/>](#)

47. [National Institute for Health and Care Excellence. 2013. How NICE measures value for money in relation to public health interventions. \[Online\]. <https://www.nice.org.uk/media/default/guidance/lgb10-briefing-20150126.pdf>](#)

48. [Ashton K, Challenger A, Cotter-Roberts A, Craddock C, Williams J, Green L. 2024. Self-administered sexual health testing in an open prison setting in Wales: Technical Report. Public Health Wales. \[Online\]. <https://phwwhocc.co.uk/wp-content/uploads/2024/02/SROI-Sexual-Testing-in-prison-Technical-Report-Final.pdf>](#)

49. [EUROQOL. 2024. Value Sets. \[Online\]. <https://euroqol.org/information-and-support/resources/value-sets/>](#)

Rhagymadrodd

Cyn i Chi Ddechrau

SROI & SCBA

Sefydlu Costau

Gwerthfawrogi Canlyniadau

Sicrwydd Ansawdd

Adrodd

Cyfeiriadur Adnoddau

Cyfeiriadur Adnoddau

Cyfeirnodau (parhad)

50. EUROQOL. 2024. Register to use a EUROQOL instrument. [Online]. <https://euroqol.org/register/>

51. Krlev G, Münscher R, Mülbert K. 2013. Social Return on Investment (SROI): state-of-the-art and perspectives - a meta-analysis of practice in Social Return on Investment (SROI) studies published 2002-2012. s.l. : Heidelberg Universität. https://www.researchgate.net/publication/280664441_Social_Return_on_Investment_SROI_state-of-the-art_and_perspectives_-_a_meta-analysis_of_practice_in_Social_Return_on_Investment_SROI_studies_published_2002-2012

52. Hutchinson CL, Berndt A, Forsythe D, Gilbert-Hunt S, George S, Ratcliffe J. 2019. Valuing the impact of health and social care programs using social return on investment analysis: how have academics advanced the methodology? A systematic review. BMJ Open, Vol. 9. <https://bmjopen.bmj.com/content/9/8/e029789>

53. CASP. 2024.Economic Evaluation Checklist. <https://casp-uk.net/casp-tools-checklists/economic-evaluation-checklist/>

54. Gomersall J, Jadotte Y, Xue Y, Lockwood S, Riddle D, Preda A. 2015. Conducting systematic reviews of economic evaluations. International Journal of Evidence Based Healthcare. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26288063/>

55. Drummond M, Sculpher M, Torrance G. 2005. Methods for the economic evaluation of health care programmes. <https://global.oup.com/academic/product/methods-for-the-economeicevaluation-of-health-care-programmes-9780199665884?cc=gb&lang=en&>

56. CASP. 2024. Different Types of Bias in Research. [Online]. <https://casp-uk.net/news/different-types-of-research-bias/>

57. New Economy. 2014. Supporting Public Service Transformation: cost benefit analysis guidance for local partnerships. [Online]. https://www.greatermanchester-ca.gov.uk/media/1583/cba_guidance_020414_1312_final.pdf

58. Institute for Social Value. 2024. Resources Library: SROI Value Map. [Online]. <https://socialvalueuk.org/resources/sroi-value-map/>

59. Institute for Social Value. 2024. Report Database. [Online]. <https://socialvalueuk.org/reports-database/>

60. Office for National Statistics. 2024. Inflation and Price Indices. [Online]. <https://www.ons.gov.uk/economy/inflationandpriceindices>

61. Fujiwara, D. 2015. The Seven Principle Problems of SROI. [Online]. https://socialvalueuk.org/wp-content/uploads/2023/01/The-Seven-Principle-Problems-with-SROI_DanielFujiwara-4.pdf

62. Greater Manchester Combined Authority. 2023. Cashability - Discussion Paper. [Online]. <https://www.greatermanchester-ca.gov.uk/media/7451/gmca-cashability-discussion-paper-230303.pdf>

63. Sankeymatic. [Online] 2024. <https://sankeymatic.com/build/>

64. UK Treasury. 2021. Green Book: supplementary guidance. [Online]. Wellbeing guidance for appraisal - supplementary Green Book guidance [Online] https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1005388/Wellbeing_guidance_for_appraisal_supplementary_Green_Book_guidance.pdf

**Ni yw Iechyd Cyhoeddus Cymru. Rydym
yn bodoli i helpu pawb yng Nghymru i fyw
bywydau hirach, iachach.**

Pwy ydym ni a beth ydym ni'n ei wneud

**Ni yw iechyd Cyhoeddus Cymru - y
sefydliad iechyd y cyhoedd cenedlaethol i
Gymru.**

Ein pwrpas yw gweithio gyda'n gilydd i gael
Cymru iachach. Rydym yn gweithio tuag at
Gymru lle mae pobl yn byw bywydau hirach
ac iachach a lle mae gan bawb fynediad teg a
chyfartal at y pethau sy'n arwain at iechyd a
llesiant da.

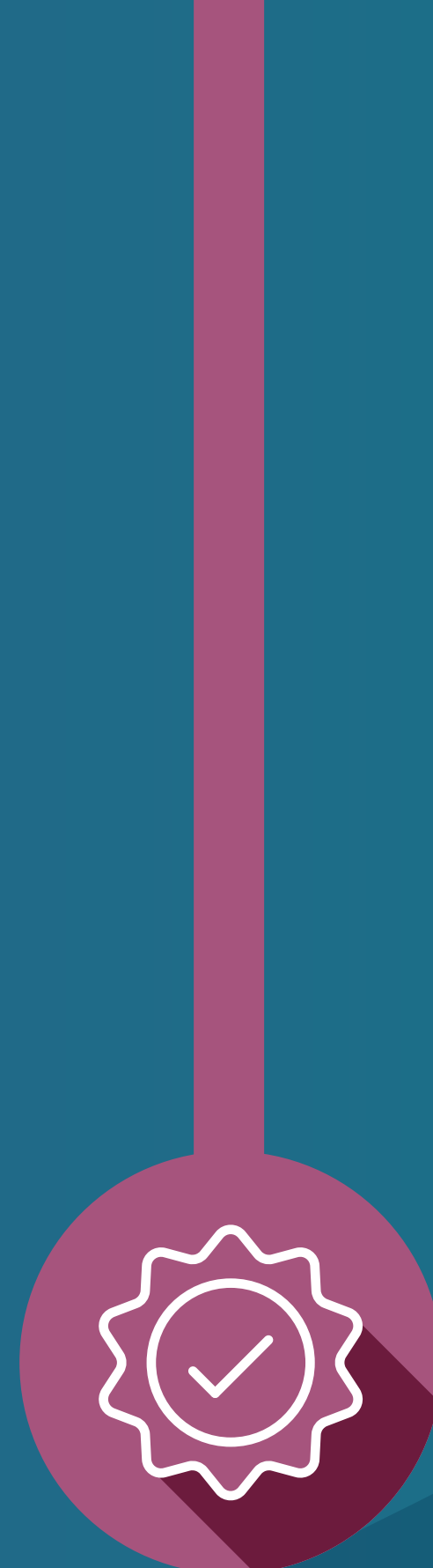
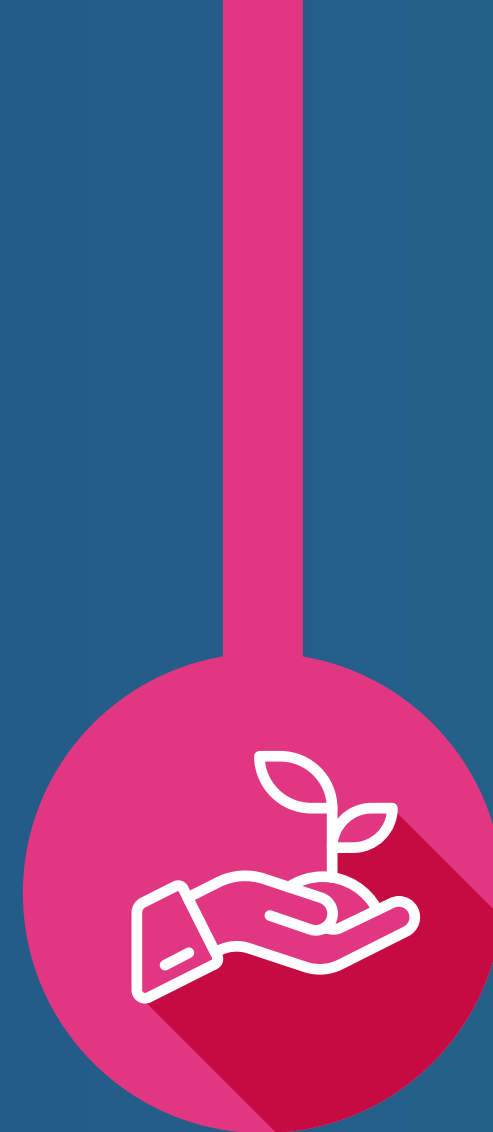
Mae ein Strategaeth Hirdymor (2023-35) yn
nodi ein gweledigaeth ar gyfer sicrhau dyfodol
iachach i bobl Cymru erbyn 2035.

Ein Blaenoriaethau

Ein gwerthoedd yw **gweithio gyda'n
gilydd**, gydag **ymddiriedaeth a
pharch i wneud gwahaniaeth.**

2023 - 2035

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

World Health Organization
Collaborating Centre on Investment
for Health and Well-being